

OFFISERSBLADET

Tidsskrift for Befalets Fellesorganisasjon

2
2023

- Litt av hvert
- Hva skjer?
- Leserinnlegg

SIDE 8:

Øvelse Joint Viking og Joint Warrior

Krav Maga
– kampsport og nærkamp

Behovet
for luftvern!

Vår kystkorvett-
skvadron

KAFO på tur
til NATO/Brüssel

Unrivalled mobility. Proven technology.

The unstoppable Nordic hero

Beowulf, the winner of the U.S. Army's Cold Weather All-Terrain Vehicle program, is the go-anywhere system of choice for arctic environments. Capable of operating in any terrain, whether it's snow, ice, rock, sand, mud or steep mountainous climbs, Beowulf's amphibious capability also allows it to swim in flooded areas or pass obstacles using lakes and coastal waterways. Based on the legendary Bv206 and BvS10 All-Terrain Vehicles, Beowulf is the modern, proven, articulated vehicle for moving personnel and cargo in multiple operational roles under the most remote and harshest conditions.

boesystems.com/Beowulf

@BAESystemsNorge

BAE SYSTEMS

Hvor ligger ansvaret?

Media-bildet har i store deler av februar og mars, vært preget av varslingssaker om seksuell trakassering i Forsvaret, denne gang primært blant soldatene. Forsvarsminister Gram, forsvarssjef Eirik Kristoffersen, men også sjef Hæren Lars Lervik, har måttet stå frem på så vel Dagsrevyen som på Debatten, og svare på den massive kritikken. Forsvaret beskyldes for å ha en ukultur, samtidig som slike varsler ikke blir tatt på alvor, og ikke blir fulgt opp korrekt og umiddelbart.

En ting er uansett helt klart, seksuell trakassering og utilbørlig opptreden er uakseptabelt. Hvorfor skjer det likevel? Hva kunne/burde Forsvaret gjort for å forhindre dette? Bærer Forsvaret ansvaret for seksuell trakassering alene? Neppe. I skrivende stund kan det se ut til at politikere ønsker å vise handlekraft, og sette hatten på hodet til en utpekt «syndebukk». Det har vært

spekulert i at hoder må rulle. Vil noe slikt løse problemet? Neppe.

Forsvaret får oppdraget som foresatt og oppdrager, når de unge kommer inn til førstegangstjeneste. En generasjon som har vokst opp med reality-programmer fylt av sex, fyll, og dop. Flere blir påvirket av kroppsfikserte influensere, som snakker om lemfeldig seksuell omgang, tidlig seksuell debut, og at man må gi mer faen. I tillegg kommer mange fra en russefeiring preget av «gatherings» med stort alkoholkonsum og russesanger med relativt grove tekster. Dette er hva Forsvaret må forholde seg til når de mottar nye rekrutter. Men mye tyder tross alt på at de har blitt en noe bedre versjon av dem selv når de dimitterer, slik man sier på Kompani Lauritzen? Å bli helt kvitt det som kalles ukulturen, er etter min mening vanskelig, noe som også kan skyldes at jenter og gutter i denne alderen bor på sammen rom. Men det er slik de unge ønsker det.

I dag må alle som kommer inn til tjeneste, og alle som skal utdanne seg i Forsvaret, gjennomføre samtale om etikk og det å oppføre seg overfor det annet kjønn, samt hva Forsvaret forventer av dem. Men inne til tjeneste, trenger de unge å møte voksne og godt utdannede befal, med en viss tjeneste- og livserfaring. Denne muligheten er Forsvaret fratatt, ved at befalsutdanningen er sterkt redusert. Oberstløytnant Bjørn-Erik Solli uttrykker seg godt i et innlegg i Dagens Næringsliv den 27. februar: «Kvaliteten og omfanget av utdannelsen til våre yngste militære ledere må økes. Dette er det bare politikere som kan gi forsvarssjefen og Forsvaret hjemmel til å gjøre, i kraft av sin rolle som lovgivende makt og overordnet styring av Forsvaret. Så lenge de ikke gjør det, bærer Regjeringen og Stortinget også sin del av skylden for at Forsvaret ikke får bukt med ukulturen».

Denne ukulturen er på mange måter også et samfunnsansvar. Det må skapes gode holdninger på et tidlig stadium. Slik holdningsskaping bør begynne på ungdomsskolen, i videregående, og ikke minst fra foreldrene.

STRIDSVOGNS-ANSKAFFELSEN – KONKURRANSE ELLER SPILL FOR GALLERIET?

Det er flere enn meg som har reagert på hvordan stridsvogns-anskaffelsen ble gjennomført. Det ble innbudt til en konkurranse mellom tyske Leopard 2 A7N og Sør-Koreanske K-2 Black Panther. I følge Offisersbladets kilder, vant K-2 konkurransen/testene, og Forsvarsmateriell anbefalte K-2 Black Panther. Valget ble likevel Leopard 2 A7N. Leo 2 A7 er en flott stridsvogn, men prosessen og avgjørelsen ble å holde Sør-Koreanerne for narr. Dette var nok en gang, ren politikk på høyeste Regjeringensnivå.

MARITIME HELIKOPTRE

Helt til slutt, så skal Regjeringen/Forsvarsdepartementet ha kred for at de nå går til innkjøp av seks Sea Hawk helikoptre. Men at prisen pr helikopter nærmer seg det dobbelte av hva andre land betaler, er ikke lett å forstå. At ikke våre fregatter får Sea Hawk først, er det også mange fagmiljøer som lurer på nå. For ubåt-søk- og bekjempelse burde vel være en prioritert oppgave i disse dager? Burde 2-3 av Sea Hawk'ene blitt tildelt fregattene? Eller er det slik at ytterligere Sea Hawk helikoptre bestilles snart? Hva med helikoptre til SOF og til Hæren? Og er luftvern på grunn av disse investeringene skjøvet ut i det blå?

God Påske alle sammen!

Einar Holst Clausen
Redaktør Offisersbladet

2/23

OFFISERSBLADET

Organ for Befalets Fellesorganisasjon

BFO:

Postboks 501 Sentrum, 0105 Oslo

Telefon 23 10 02 20

E-post: post@bfo.no – Internett: www.bfo.no

OFFISERSBLADETS TILSYNSKOMITÉ:

Ris og ros, og eventuelle tips om utgavene kan sendes til tilsynskomiteen@bfo.no

ANSVARLIG UTGIVER:

Rune Rudberg, leder BFO

REDAKTØR:

Einar Holst Clausen

REDAKSJON OG ABONNEMENTSAVDELING:

Se adresse for BFO

E-post: Offisersbladet@bfo.no

Tlf. abonnementsavdeling: 23 10 02 20

E-post: mona.audne@bfo.no

Tilsluttet Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund-Stat

ANNONSESALG:

E-post: offisersbladet@bfo.no

Mobil: 480 91 607

Signerte artikler representerer ikke nødvendigvis BFOs mening. Forfattere er selv ansvarlig for innholdet og de meninger som fremholdes. Usignert innhold er redaksjonelt.

GRAFISK PRODUKSJON:

Design: PITBOX AS post@pitbox.no

Trykk: UnitedPress Poligrafija

BILDER:

Hvis ikke annet er oppgitt, er bildene tatt av Forsvaret.

FORSIDE:

Soldat fra Panserbataljonen under øvelse Joint Viking.
Foto: Torbjørn Kjosvold

REDAKSJONEN AVSLUTTET:

30. mars 2023

(Bekreftet opplag 2. halvår 2022 - 10.500)

UTGIVELSESPAN 2023:

NUMMER	MATR.FRIST	UTGIVELSE
Nr 3, juni	16. juni	30. juni
Nr 4, september	18. august	1. september
Nr 5, oktober	6. oktober	20. oktober
Nr 6, desember	24. november	8. desember

FØLG BFO PÅ:

facebook.com/bfo.no

twitter.com/bfo12

instagram.com/bfo12

Fagpressen
OPPLAGSKONTROLLERT

Nordea

Medlemstilbud på billån fra Nordea

Som medlem av BFO får du et av Norges
beste billån, med rente fra 4,90 %

Søk lån til bil, MC og caravan på
billan.nordea.no

Priseksempel:
Eff.rente 6,49 %
kr 150.000,- o/5 år,
Etabl.geb. kr 2000,-
Tot.: kr 175.260,-

Offisersbladet ønsker alle sine lesere
en riktig god påske!

faste saker:

Redaktøren: Hvor ligger ansvaret?..... 4

BFO leder28

Giv akt!.....30

Hva skjer?.....32

KAFO leder.....44

Pensjonssidene.....46

10 gode grunner48

Litt av hvert 50, 51, 58

Tilbakeblikk.....62

Leserinlegg64

Filmanmeldelse.....68

Internasjonale nyheter.....70

artikler:

KAFO på tur til Brussel..... 8

Joint Viking – årets største øvelse10

Er det politisk vilje til å beskytte den norske befolkningen?.....16

Selvforsvar som redder liv.....18

Sabotør: Tungtvannssaksjonen22

Skjold-klassen kystkorvetter.....24

Putins farlige ritt med atom-tigern.....52

Forward Repair System NATO54

Heimevernet skal utdanne ukrainske soldater i Norge.....60

Lærdommer fra Luftkrigsskolen.....66

10-14

Joint Viking

– årets største øvelse

Joint Viking er en test på Forsvarets og alliertes evne til å gjennomføre militære operasjoner under krevende vinterforhold. Den skal demonstrere forsvarens, samt evnen til å samarbeide med allierte styrker.

LSTEN ER DET STØRSTE
LSTen er det største krigsskipet i Forsvarets flåte. Den er en amfibiekanonbåt som kan lande på stranden og transportere soldater, utrustning og forsyninger. Den er også en viktig del av Forsvarets evne til å gjennomføre operasjoner i kystregioner.

DET ER EN KREVENDE
Øvelsen er en test på Forsvarets og alliertes evne til å gjennomføre militære operasjoner under krevende vinterforhold. Den skal demonstrere forsvarens, samt evnen til å samarbeide med allierte styrker.

DET ER EN KREVENDE
Øvelsen er en test på Forsvarets og alliertes evne til å gjennomføre militære operasjoner under krevende vinterforhold. Den skal demonstrere forsvarens, samt evnen til å samarbeide med allierte styrker.

24-26

Skjold-klassen kystkorvetter

Protekt får vi beholde våre superkraske og godt utrustede kystkorvetter, når Marinen og planlegger og skal forme fremtidens overflåtsstyrke. Skjold-klassen overlever flere motgjetteforstyrrelser. Det skal vi være glade for, fordi Marinen i dag og i fremtiden, høyt sammenheng vil ha behov for raske og godt utrustede kystkorvetter.

DET ER EN KREVENDE
Øvelsen er en test på Forsvarets og alliertes evne til å gjennomføre militære operasjoner under krevende vinterforhold. Den skal demonstrere forsvarens, samt evnen til å samarbeide med allierte styrker.

DET ER EN KREVENDE
Øvelsen er en test på Forsvarets og alliertes evne til å gjennomføre militære operasjoner under krevende vinterforhold. Den skal demonstrere forsvarens, samt evnen til å samarbeide med allierte styrker.

52-53

Putins farlige ritt på atom-tigern

Da Russland invaderte Ukraina kom Putin med en skrekkelig advarsel om at enhver som prøvde å stoppe Russland ville møte konsekvenser som ingen hadde sett før.

RUSLANDS INNOVATIONST
Russland har utviklet en ny type atomubåt som kan operere i isfyllte farvann. Den er en viktig del av Russlands kjernevåpenarsenal.

RUSLANDS INNOVATIONST
Russland har utviklet en ny type atomubåt som kan operere i isfyllte farvann. Den er en viktig del av Russlands kjernevåpenarsenal.

54-57

Forward Repair System NATO

Det danske firmaet Glaxus leverer alt fra UAV'er, til blant annet sensorene, håndpumpen og taktisk kommunikasjon. Nå har de konstruert et mobilt multiverksted basert på et forsterket standard NATO Slagings fukt.

Glaxus
Glaxus er et dansk firma som leverer alt fra UAV'er, til blant annet sensorene, håndpumpen og taktisk kommunikasjon. Nå har de konstruert et mobilt multiverksted basert på et forsterket standard NATO Slagings fukt.

HIGH PRECISION OVER LONG DISTANCES

The 155 mm High Explosive Extended Range (HE-ER) is devised to defeat or neutralize targets at long range with a proven 40 km+ firing distance. The ammunition is flexible and versatile. With an interchangeable base bleed or hollow base unit, IM properties, optimized fragmentation, and fuze-technologies for different tactical and operational effects.

Nammo's 155 mm HE-ER is qualified and ready for use in K9, Archer and PzH 2000 gun systems.

KAFO på tur til Brussel

KAFO utenfor NATOs ikoniske flaggborg. Snart pryder også Sveriges og Finlands flagg denne borgen. Utvidelsen er et viktig tema under besøket vårt. Foto: Tore Kvamsøe.

Filip Eide Hoem fra Sjøkrigsskolen og Isabelle van Assel fra Luftkrigsskolen lar ikke muligheten til å smake belgisk øl gå fra dem!
Foto: Helene Fossum Grønseth

Vi benyttet landsstyremøtet til å diskutere viktige temaer for kadetter. Her legges aktivitetsplan for resten av året. Foto: Isabelle Edvardsen van Assel.

■ Av Helene Fossum Grønseth,
Leder KAFO

– Jeg har i større grad fått øynene opp for det som skjer utenfor skolehverdagen som til hverdags kan bli veldig altoppslukende, sier Åshild Tovseth Vatne. Hun er nestleder ved KAFO Krigsskolen og medlem av KAFO Landsstyre. Hun er én av 19 KAFO-tillitsvalgte fra lands- og lokalstyrer som har tatt turen til Europas maktssenter, Brussel.

Grytidlig torsdag morgen møtes trøtte, men spente, kadetter fra alle krigsskolene, Cyberingeniørskolen

og Språk- og etterretningsskolen samt to «voksne» fra BFO på Gardemoen. Vi skal tilbringe en langhelg i Brussel. Helgen starter i NATOs hovedkvarter.

INTERNASJONALT PERSPEKTIV

Hos NATO får vi inntrykk av at kriseforståelsen etter utbruddet av Russland-Ukraina-krigen var annerledes hjemme i Norge enn den de utsendte til NATO opplevde. Kanskje er det fordi Norge er geografisk lengre unna krigen enn andre europeiske land. – Krigen i Ukraina kjentes plutselig litt

nærmere når vi fikk snakke med folk som er nærmere det som skjer, og der avgjørelser blir tatt, sier Vatne. Besøk som dette gir en slags nærhet til prosessene som er vanskelig å få på annen måte.

I tillegg til mye snakk om krigen, får vi av flere norske ansatte ved NATOs hovedkvarter gode innføringer i deres arbeid, organisasjonsstruktur og saker på dagsordenen, hvor NATO-utvidelse og økende fokus på Kina er spesielt aktuelle.

Gjermund Eide, som er Jens Stoltenbergs militære rådgiver, leverer et

engasjerende og livlig foredrag om hvordan de begge jobber. Til publikummet av vordende ledere gir han rådet om at enhver sjef må gjøre det bare sjefen kan gjøre, og delegere vekk annet arbeid.

Fredag besøker vi den norske delegasjonen til EU. – Vi lærer ikke så mye om EU på skolen, kanskje fordi Norge ikke er medlem der. Jeg fikk vite mye om hvordan Norges forhold til EU er, hva vi kan påvirke, og hva det vil si at vi er med i EØS og ikke EU, sier Vatne.

Kanskje finnes det også noen NATO-

Isabelle Edvardsen van Assel diskuterer KAFO prinsipp- og handlingsprogram. Bak fra venstre: Mads Møkkelgård Øyum, Astrid Nordbotten Ruud, Vemund Frydenlund og Daniel Hvidsand. Foto: Frida Dahl Muren.

Nestleder Mia Caroline Pavon Stavland leder landsstyremøtet fra talerstolen hos Norges delegasjon til EU. Foto: Frida Dahl Muren.

Brussel byr på god mat og storslått arkitektur. Foto: Helene Fossum Grønseth.

Man kan ikke dra til Belgia uten å nyte en belgisk vaffel, eller fler! Foto: Filip Eide Hoem.

og EU- spirer i gjengen vår med tillitsvalgte. – Jeg er glad for at det også er mulig for oss spesialister å få NATO-stillinger, det er noe jeg kunne tenke meg å jobbe med senere, sier Astrid Nordbotten Ruud, nestleder for KAFO Cyberingeniørskolen og landsstyremedlem. Vatne er enig; – Kombinasjon med at man får mulighet til å jobbe med andre nasjoner, i større grad få vite hva som skjer og kunne være der avgjørelser blir tatt, virker interessant.

LANDSSTYREMØTE

Når 19 kloke, unge hoder er samlet, skal ikke bare internasjonale anlig-

gende, men også kadettens anliggender, diskuteres. I den norske EU-delegasjonens lokaler avholder vi landsstyremøte, med blant annet revisjon av prinsipp- og handlingsprogram og diskusjon rundt forvaltning av kadetter. Jeg blir alltid overrasket over at engasjementet er så stort at tidsskjemaet ryker, dette lover godt for Forsvarets fremtid!

NETTVERKSBYGGING

– Det viktigste jeg har lært, er at for å få informasjon og å finne ut hva andre mener, er nøkkelen å snakke med folk, sier Åshild Vatne. Det er ikke bare på strategisk og politisk

nivå at nettverk bygges og er viktig, det gjøres nemlig også i KAFO.

– Bli med på en øl før middag, melder Daniel Hvidsand fra Luftkrigsskolen i Signal-gruppa vår. En tur som dette gir mer enn bare ny kunnskap – det sosiale er vel så viktig. Felles måltider, løpeturer og ølsmaking med 15 slag øl skaper felles minner og nettverk på tvers av forsvarsgrener. – Her får jeg anledning til å bygge nettverk. Spesielt for oss på Cyberingeniørskolen, som har lite å gjøre med de andre skolene, blir arenaer som dette viktige. At vi er så mange som dro, er spesielt

gøy, det sosiale er helt klart et høydepunkt, sier Ruud fra Cyberingeniørskolen.

For meg som leder er det viktig å kunne gi noe tilbake til de tillitsvalgte. De vier mye tid til organisasjonen og er de som hver dag skaper verdi for kadettene. Å bidra til verdifullt kunnskapsgrunnlag og nettverk, og ikke minst gi opplevelser, er en takk for deres arbeid for fellesskapet.

– Jeg synes arbeidet som tillitsvalgt er givende, og det er gøy å få delta på turer som denne, der jeg lærer ting jeg kan ta med videre, avslutter Vatne.

Joint Viking

– årets største øvelse

Joint Viking er en test på Forsvarets og alliertes evne til å gjennomføre militære operasjoner under krevende vinterforhold. Den skal demonstrere forsvarsevnen, samt evnen til å samhandle med allierte styrker.

Nederlandsk marinestyrke under landsetting. Foto: Forsvaret

■ Av Einar Holst Clausen

LENGE SIDEN SISTE JOINT VIKING ØVELSE

Vinterøvelsen Joint Viking ble sist arrangert i Finnmark i 2017. På grunn av økende spenning mellom NATO og Russland, og skarpe reaksjoner fra Russland, ble det ønskelig å ikke arrangere større NATO-øvelser i Finnmark. I 2019 ble Joint Viking erstattet

av NATO-øvelsen Trident Juncture, som ble arrangert i Midt-Norge høsten 2018. I mars 2021, ble Joint Viking avlyst på grunn av koronapandemien. Joint Viking er den største militærøvelsen i Norge i 2023, og omfatter land-, sjø- og luftstyrker, i tillegg til allierte styrker. Med Norges avhengighet av alliert mottak og støtte ved krise og krig, er det svært nødvendig med øving på egen beredskap og

øving sammen med NATO-allierte styrker, for å oppnå interoperabilitet. Krigen i Europa har ytterligere synliggjort viktigheten av å gjennomføre slike øvelser.

GOD TID TIL FORBEREDELSE FØR ØVELSEN

Norske og allierte styrker fikk god tid til forberedelser og kursing frem til øvelsens start den 4. mars, med en

god klargjøringsfase. Totalt nærmere 20.000 norske og allierte soldater øvde i Troms og kysten utenfor frem til 16. mars, i temperaturer fra 0-28 kuldegrader og til tider tungt snøvær. Å kunne operere også under slike værforhold, er et øvingsmål i seg selv. I hvilken grad dette ble en øvelse på rask deployering og alliert mottak, med all logistikk som skal til, er et spørsmål, når man starter materiell-

HKH Kronprinsen besøkte Setermoen og fikk demonstrert mye materiell, men også anledning til å snakke med soldatene.

HKH Kronprins Haakon får feltbrief på GP med sjef FOH, Bnsjef GP, sjef Hæren og forsvarssjefen. Foto Forsvaret.

Alexandra Ruud fra Panserbataljonen under øvelse Joint Viking, også kjent fra tv-serien Klar til strid. Foto Forsvaret.

og personell-overføringer allerede tre måneder før øvelsens start.

STOR VEKT PÅ MARITIME OPERASJONER

Allerede i januar begynte de første utenlandske styrker å ankomme med sitt materiell. Transport til øvingsområdet i Troms. De fleste maritime fartøy ankom Norge og øvingsområdet nærmere starten på øvelsen. Joint Viking hadde

denne gang et tungt fokus på maritime operasjoner, da britene også hadde lagt sin maritime øvelse Joint Warrior til Norge i samme tidsrom. Bare på øvelse Joint Warrior, deltok over 36 større og mindre fartøy. Fra Norge deltok fregatten KNM Otto Sverdrup, kystkorvetten KNM Gnist og Skjold, samt kystjegerkommandoen. KNM Nordkapp og en norsk minerydder, deltok som en del av SNMG1, under Joint Warrior.

SJEF SJØFORSVARET KOMMENTERER

– Sjøforsvaret deltok på Joint Viking med hele bredden av våre kapasiteter; fregatter, korvetter, ubåter, mineryddere, kystjegere, minedykkere og logistikkressurser. NATOs stående minerydderstyrke deltok også, under norsk ledelse fra norsk kommandofartøy.

Vi har hatt høy øvingsaktivitet ved inngangen av året, med stor interna-

sjonal deltakelse på en rekke av våre aktiviteter. Joint Viking, som dette året også var koblet til den britisk ledede maritime øvelsen Joint Warrior er viktig av flere grunner. Det er en unik arena for å øve sammen i en alliert og felles-operativ ramme. Øvelsen gir våre allierte viktig erfaring med operasjoner krevende geografi og utfordrende vær-forhold. Samtidig er øvelsen et viktig signal om alliert samhold og forsvarsvilje.

Vår Ula-klasse ubåt og Skjold-klassen kystkorpvet, viste seg frem under Joint Warrior.
Foto: Offisersbladet

Fullt ut operativt feltsykehus ble etablert i området Setermoen. Foto Forsvaret.

Våre F-35 kampfly drev luftstøtte fra Ørland Hovedflystasjon.

Etter Joint Viking og utover våren går vi videre med annen alliert aktivitet og øvelser i våre nærrområder, så dette er et kontinuerlig arbeid.

Arbeidet med forsvarssjefens fagmilitære råd pågår fortsatt, men det er ingen hemmelighet at fremtidige kapasiteter til Marinen og Kystvakten er en viktig del av dette arbeidet. Vi ser fremover mot slutten av levetiden til mange av dagens fartøyer og vil gi

råd om hvordan Forsvaret kan styrkes, inkludert fremtidig fartøysstruktur. Nøyaktig hvordan FMR konkluderer må vi nesten vente med til helheten er på plass.

Norge har store maritime interesseområder å ivareta og vår sikkerhet er sterkt knyttet til kysten og havet. Samtidig ønsker vi å gi råd som gir en realistisk mulighet til å drifte og oppdatere fartøyene gjennom deres

levetid. Vi ser derfor på hvordan vi kan styrke samarbeidet med allierte om anskaffelse og drift av nye kapasiteter, og vi ser på hvordan vi kan utnytte sivil teknologi til noen av oppgavene på en effektiv måte.

MEDIA BLE KJENT MED ØVELSE JOINT WARRIOR OG JOINT EXPEDITIONARY FORCE (JEF)

Den 7. mars fikk et utvalg av media,

inklusive Offisersbladet, anledning til å bli kjent med Royal Navy/Marines fartøyet HMS Albion. Dette enorme moder-amfibiefartøyet var en, blant mange som inngikk i øvelse Joint Warrior. Pressen ble fløyet ut fra Bardufoss med to EH-101 Merlin helikoptre, til HMS Albion, som lå i en fjordarm. HMS Albion er moderfartøyet til en Royal Marines landgangsstyrke. Helikopterdekket tok imot begge Merlin-

Kontreadmiral Rune Andersen i samtale med mannskapet på HMS Albion. Foto Forsvaret.

Brief ombord HMS Albion. Foto: Offisersbladet

Grundig sikkerhets-brief til pressen for flyturen med det britiske «Merlin» helikopteret, ut til HMS Albion. Foto Offisersbladet

helikoptrene samtidig. HMS Albion har en stor akterluke der landgangsfartøyer kan kjøre inn/ut ifra (se bilde). Det ble full omvisning og orienteringer fra kapteinen om bord Marcus JC Hember, kommandør Jeanette Morang, fra den Nederlandske marine og nå sjef Standing NATO Maritime Group One (SNMG 1), samt kommentarer fra sjef Sjøforsvaret kontreadmiral Rune Andersen, før helikoptertran-

sporten tilbake til Bardufoss. Å få av og på seg overlevelsedrakt, med pusteapparat (i tilfelle nødlanding i vann), hjelm og briller, er et lite mareritt i seg selv, men «safety first».

Royal Navy fartøyet HMS Albion, er ett av de viktige fartøyene i JEF, og deltok som en del av den britisk-ledede øvelsen Joint Warrior, som i år ble lagt til Norge, sammen med øvelse Joint Viking. JEF er et samar-

beid mellom nasjoner med felles sikkerhetspolitiske interesser i Nord-Europa. JEF-styrken øver kontinuerlig og opptrer kollektivt, og er forberedt til å støtte NATO. Den består av både hær, sjø- og luftstyrker, men under årets øvelse Joint Warrior, er det lagt stor vekt på det maritime domenet, og støtte under øvelse Joint Viking. Begge øvelsene samkjøres og ledes fra norsk og britisk hovedkvarter.

LOGISTIKKEN ER VIKTIGERE ENN NOEN GANG

Uten effektiv logistikk stopper alle operasjoner opp. Offisersbladet var til stede på Skjold/2.Bataljon når strids-trenbataljonens nye lastevogner MAN/Rheinmetal, lastet opp stormingeniør-vogner (CV 90) og snøscootere, for transport ut i øvingsteigen. Det er imponerende å se hvor effektive og nøye de er med pålasting og stropping

Her henter stridstren Bn snøscootere på Skjold, som skal ut på øvelsen.

Logoen til Joint Warrior.

Tungtransportvognene kjører STING Stormingenior CV 90 ut på øvelsen.

av dette materiellet, selv om gradestokken krøp ned mot 25-26 kuldegrader. Sjøførene skrøt av de nye lastevognene og kjøreegenskapene på og utenfor vei. Nå kommer vi frem der Scania'n ikke hadde en sjanse, var en av kommentarene. Stridstren står for all transport av tynge materiell, samt diverse andre transportoppdrag, i tillegg til eventuelle reparasjonsoppdrag.

BFOs assisterende hovedtillitsvalgt i

Hæren, Tony Johansen, kjørte Offisersbladet til Setermoen, der Panserbataljonen og Artilleribataljonen drev siste klargjøring for utreise i øvingsteigen. Leopard stridsvognene var allerede på plass i Blåtind skytefelt med forberedende øving, og våre nye K-9 artillerivogner var på vei ut de også. Det var god stemning blant soldater og befal i snøværet denne onsdagen, og eskadrons-sjefen i kamp/støtte i

Panserbataljonen hadde sitt siste O-møte før avmarsj. Mye av samtalen med troppsbefalet dreide seg imidlertid om misnøye med ordning for militært tilsatte og utdanningsordningen dessverre. Selve feltøvelsen startet ikke før i slutten av uken. Til slutt litt ros til BFOs tillitsvalgte, som var til stede på mange steder under øvelsen og drev medlemspleie. Spesiell ros til Tony Johansen, som kjører rundt i hele Troms

med sin bil full av wienerbrød, sjokolade og BFO-effekter, til stor glede for BFO-medlemmer og ikke-medlemmer! Øvingsteigen er stor, og det er ikke mulig å være til stede over alt, så derfor har jeg fått låne bilder av Torbjørn Kjosvold og bildearkivet til Forsvaret, for å gi et bedre inntrykk av hele øvelsen.

KONGSBERG

KONGSBERG NSM & JSM Missiles

LONG RANGE PRECISION STRIKE

- Proven operational system for Land & Sea Strike
- Autonomous Target Recognition
- Effective against well defended high value targets

KONGSBERG provides state of the art missiles for ships, trucks, fighter aircraft and naval helicopters. Stealth, high-G agility and Autonomous Target Recognition for the future.

Undisclosed

Undisclosed

Norwegian Made – World Class

Er det politisk vilje til å beskytte den norske befolkningen?

Under Offisersbladets besøk på Haakonsvern i desember 2022, ble det også anledning til en samtale med sjef Marinen flaggkommandør Trond Gimmingsrud. Hva er status i Marinen i dag, og hvordan ser fremtidens norske marine ut?

Jørgen Maaø fra Luftkrigsskolen var også foredragsholder

Øyvind K. Strandman og Tom H. Knutsen bidro med sine inngående kunnskaper om luftvern.

■ AV Einar Holst Clausen

Luftmilitært Samfund arrangerte et luftvern-seminar på Akershus festning den 22. februar, med foreleserne generalmajor (p) Tom Henry Knutsen, brigader (p) Øyvind Kirsebom Strandman og historiker og førsteamanuensis på Luftkrigsskolen Ole Jørgen Maaø.

Tom H. Knutsen oppsummerte erfaringer rundt luftkrigen i Ukraina, der Russland aldri oppnådde luftherredømme, mye grunnet godt forberedt Ukrainsk luftvern. Helikoptre og jagerfly ble effektivt skutt ned av alt fra håndholdt luftvern til mer tyngre systemer. Enorme mengder russiske kryssermissiler ble sendt inn over Ukraina, men en stor del ble skutt ned av blant annet det norskutviklede NASAMS. Utfordringen har vist seg å være ballistiske missiler. Derfor ønsker Ukraina seg

eksempelvis det amerikanske luftverns-systemet PATRIOT. Effektivt luftvern har vist seg å være avgjørende for ukrainerne, sammen med mengder av artilleri og kreativ bruk av droner.

Ole Jørgen Maaø ga de fremmøtte en oversikt over hvilke luftvernsystemer, missiler og dronetypen som Russland og Ukraina har brukt og bruker, samt effekten de har hatt. Han rettet også oppmerksomhet på hvor lite luftvern Norge i realiteten har i dag. NASAMS er svært effektivt mot de fleste mål i lavere luftlag. Vi har i dag ikke luftvern mot høytflygende og ballistiske missiler. For god beskyttelse, burde vi ha tre batterier av det amerikanske PATRIOT eller det franske SAMP/P ett for beskyttelse av alliert mottakshavn Borg, Rygge og hovedstadsområdet, ett som beskytter Trøndelag med Ørland, forhåndslagre og mottakshavner,

samt ett som beskytter Evenes og Brigade Nord og tilsvarende områder for mottak av alliert hjelp der.

Øyvind K. Strandman dro de store linjer rundt den jevnlige nedbyggingen av vår luftvernkapasitet siden 90-årene, men også hva det offentlige Norge beskriver behovet for beskyttelse/luftvern. Tusenkroners-spørsmålet blir:

«ER DET POLITISK VILJE TIL Å BESKYTTE DEN NORSKE BEFOLKNINGEN?»

Luftvernet har sammen med annen innsats, som oppgave å beskytte nasjonal ledelse og viktig infrastruktur, mottaksområder for allierte forsterkninger og Luftforsvarets flybaser. St prp 1, 2002-2003 sier: «Beskytte Norges befolkning, territorium, sentrale samfunnsfunksjoner og infrastruktur mot trusler, anslag og angrep».

E-tjenestens trusselvurdering beskriver: «En krig mot Norge vil se ganske annerledes ut. Det vil handle om massiv, ildkraft med presisjonsvåpen, med mål om å svekke motstanderens vilje. I et angrep på Norge og NATO vil imidlertid ødeleggelse av slike mål få prioritet tidlig, og varslingsstiden vil være kort. Russisk militærdoktrine er slik at de ønsker et hurtig angrep. Et forkjøpsangrep som slår ut nasjonal ledelse og infrastruktur veldig tidlig i en potensiell krig».

Tidligere forsvarssjef Bruun-Hanssen fremla et sterkt fagmilitært råd (alt A – tre enheter med langtrekkende luftvern, samt styrke dagens oppsetning med NASAMS) men Stortinget «ville ikke». Under den borgerlige regjering, uttalte Bruun-Hanssen; «Regjeringens anbefaling inne-

NASAMS er også sendt til Ukraina fra USA.

bærer både en utsatt innføring og en lavere satsing på luftvern enn hva jeg anbefalte. Dette vil medføre at Forsvaret på kort og mellomlang sikt vil ha mangelfull beskyttelse mot trusler fra langtrekkende presisjonsild. Dette øker sårbarheten særlig mot F-35, deres baser og tilhørende støttestruktur.

Forsvarssjef Eirik Kristoffersen har også uttalt seg om dette; «For å redusere sårbarhet, og bevare egen evne til alliert mottak er det behov for en tidligere styrking av luftvernet enn det som ligger i langtidsplanen».

I innstillingen til ny langtidsplan (innst 87S) fremmet Arbeiderpartiet følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen i planperioden 2021–2024 starte anskaffelsesprosessen for nytt langtrekkende luftvern, i tråd med regjeringens langtidsplanproposisjon i 2016.» Dette fikk ikke gjennomslag i den borgerlige regjering. I mediedebatten var daværende leder av Utenriks- og Forsvarskomiteen (Anniken Huitfeldt) meget tydelig på behovet og prioriteringen.

– Her er jeg uenig med regjering,

og enig med langtidsplanen av 2016: Langtrekkende luftvern er dyrt, men det er nødvendig, sa Huitfeldt. (artikkel i Norges Forsvar 3. februar 2021).

OFFISERSBLADET KOMMENTERER

Nå har vi en arbeiderparti-styrt regjering, som kunne gjennomført sitt tidligere klare forslag om å anskaffe langtrekkende luftvern, men nei. Nå snakkes det om en avklaring innen 2028! Forstår ikke Stortinget og Regjeringen alvor?

Se til Sverige, som tar trussel- og sikkerhetssituasjonen i Europa på alvor. De rustet kraftig opp. Mer personell, hasteinnkjøp av Black Hawk helikoptre, flere JAS Gripen kampfly, kjøp av Patriot langtrekkende luftvern, oppbygging/re-etablering av flere bataljoner, og oppfylling av sine ammunisjonslagre. Hva skjer i Norge – «vi følger nøye med». Nå har vi donert forsvarsmateriell og ammunisjon for hundretalls millioner til Ukraina, og det er vedtatt 75 milliarder til støtte over en fem-års periode. Det er vel og bra, men når bevilgningene sitter såpass løst, er vel også tiden inne for å bygge vårt eget forsvar kraftig opp nå? Så da gjentas spørsmålet;

«REGJERINGENS ANBEFALING INNEBÆRER BÅDE EN UTSATT INNFORING OG EN LAVERE SATSING PÅ LUFTVERN ENN HVA JEG ANBEFALTE»

LYTTER REGJERINGEN TIL FORSVARSSJEFEN RÅD?

At forsvarssjef Eirik Kristoffersen ønsket å sette stridsvogns-anskaffelsen på vent, for å prioritere luftvern og langtrekkende presisjonsild, kan være forståelig. Dette når man ser på hvor viktig et effektivt luftvern har vært for Ukraina, for forsvar av landets ledelse, baser, viktig infrastruktur og ikke minst befolkningen. Han ble ikke hørt, og regjeringen gikk for stridsvogns-anskaffelse. Dette altså før Eirik Kristoffersen skal gi sitt fagmilitære råd. Nok en gang er vi vitne til at en forsvarssjef overstyres av politisk ledelse. Det var tydelig også når daværende forsvarssjef Haakon Bruun-Hanssen ga sitt klinkende klare fagmilitære råd i 2019. At stridsvogner ble prioritert, er ren politikk og kanskje ikke tilfeldig, når Senterpartiet har en rådgiver i senterpartimannen, tidligere forsvarssjef og kavalerist Harald Sunde.

Selvforsvar som

Noen ganger er det best å stikke av
– andre problemer involverer bruk av vold,
sier Krav Maga-ekspert Eyal Yanilov.

Heimevernssoldat Rune Lind (t.v.) og
Eyal Yanilov er blant verdens fremste i
selvforsvarssystemet Krav Maga.

redder liv

fakta:

KRAV MAGA

- Et system for ubevæpnet nærkamp og selvforsvar, utviklet for det israelske militæret. Krav Maga blir også benyttet av militære og politiet i flere land.
- Det er ingen regler i Krav Maga, og det er fokus på å angripe motstanderens sårbare punkter.
- Krav Maga har røtter tilbake til slutten av 1930-tallet da grunnleggeren Imre Lichtenfeld (1910-1998), samlet jødiske kampsportutøvere for å forsvare seg mot fascistiske gjenger i Bratislava Slovakia.

Kilder: Store norske leksikon og intervju med Eyal Yanilov.

■ AV Øyvind Førland Olsen, kommunikasjonsrådgiver i BFO

– Jeg vokste opp i et område der det er 14 kilometer fra stranden til grensen. Hvis det er krig er vi nødt til å føre krigføringen til fiendens territorium. Sånn er Krav Maga også – vi kan ikke bare trekke oss tilbake hele tiden.

Eyal Yanilov har satt seg ned på en boksesekk i Oslo Fight Centre. Han er nettopp ferdig med å forelese og instruere et titalls menn og kvinner, fra tenårene til 50-årene i selvforsvarssystemet **Krav Maga** (kontaktkamp på Hebraisk, journ. anm). Det har vært tre timer med spark i skritt og knær, forsvar mot angrep med kniv og stokk, knuffing og brøl.

Ifølge 63-åringen fra Israel er en del av grunntankene bak Krav Maga å gjøre treningen så realistisk som mulig for å stille forberedt på det uventede.

VOLDELIGE SITUASJONER

Eyal Yanilov har vært i Norge mange ganger for å holde seminar, og for å følge opp klubbene som er tilsluttet Krav Maga Global. Yanilov er én av to med den høyeste graderingen i Krav Maga i verden, og tidligere soldat i det israelske forsvaret IDF (Israel Defence Forces).

Han har jobbet med etterretning og kontraterror i Israel og senere trent fallskjermssoldater i Krav Maga.

Har du noen gang brukt Krav Maga mens du var i tjeneste?

– Ikke i en situasjon hvor jeg var i livsfare. Mange av mine studenter klarte å berge sitt eget liv, og i noen tilfeller drepe andre – når det var nødvendig.

– Tidligere var det folk som kom bort til meg og sa; «Krav Maga reddet livet mitt». Nå kommer folk og sier; «Krav Maga forandret livet mitt», fordi det hadde bidratt til å endre den mentale innstillingen hos folk, sier Yanilov.

TA ALLE MIDLER I BRUK

Yanilov forteller at Krav Maga er et system for å håndtere voldelige situasjoner som kan oppstå plutselig og under alle omstendigheter. Selvforsvaret skal være proporsjonalt med trusselen man står overfor. Hvis livet står på spill, kan imidlertid alle midler tas i bruk for å forsvare seg selv.

Da handler det om å reagere instinktivt og utnytte kroppens sårbare punkter, som øyne, skritt, knær og ledd.

– De fleste angrepene på gata så er det ikke kamsportutøvere som overfaller deg. Det er bøller eller mennesker som er psykisk ustabile.

– Å stikke av da er også selvforsvar. Men hvis du løper vekk og moren din blir angrepet, hva skal du da gjøre? Hvis du ikke har et alternativ å løpe vekk må du forsvare deg selv. Da må du kjempe, sier israeleren.

KRAV MAGA I FORSVARET

Rune Lind (49) går til angrep på Yanilov. Han fyker fram en bambusstokk og simulerer et slag mot

hodet til Yanilov. Han gjengjelder det med en kjapp knyttneve i haken til Lind. Bevegelsen kommer naturlig, raskt og følger et mønster som vitner om mange år med erfaring.

Lind som spiller rollen som angriper, er en svært erfaren utøver av Krav Maga.

Lind, som også er tilsluttet HV-14 (Sør-Hålogaland heimevernsdistrikt), har vært helt sentral i å spre og formidle kunnskapen om selvforsvarssystemet, både i Norge og i utlandet.

– Soldater i Heimevernet som ikke er i tjeneste eller øvelser jevnlig, må lære seg å skyte og forsvare seg i løpet av få uker eller dager i året. Trening i nærkamp kan forhindre at de bruker våpen unødvendig. Det gir deg et verktøy til å de-eskalere situasjoner og forhindre unødvendig tap av menneskeliv, sier Lind.

HVS INNSATSSTYRKER

Bodøværingen er også nærkampsinstruktør i Forsvaret nivå 2 (de som

trener og godkjenner nye instruktører i Forsvaret (journ. anm), og har blant annet trent soldater i HVs innsatsstyrker. Han har kjent Yanilov siden 1996, da de møttes under et selvforsvarseminar i Sverige.

– Rune er blant de høyest graderte instruktører i verden, sier Yanilov.

– Han tilhører et lite knippe instruktører som reiser jorda rundt for å lære bort Krav Maga.

For å nå det nivået så krever det mer enn bare innsats?

– Hvis du ønsker å bli virkelig god i noe – bli verdensklasse holder det ikke bare å trene to ganger i uka. Det gjelder i alle felt, enten du ønsker å bli en de fremste innen vitenskap og forskning, juss eller Krav Maga må du investere mye av deg selv for å lykkes, sier Yanilov.

DEN MENTALE INNSTILLINGEN

Rune Lind forteller at han hadde trent ulike kampsporter før valget falt på Krav Maga. Ifølge Lind er

bevegelsene og treningen er såpass variert i Krav Maga at skader ikke er like hyppige som i andre idretter eller kampsporter. Han framhever også mentale aspektet; at du blir øvet i å håndtere stressende og ukomfortable situasjoner.

– Det er mange kampsporter som hevder at det er selvforsvar, selv om de i virkeligheten ikke er det de lærer bort. Kanskje de også lærer bort noe som tiden har løpt i fra, sier Lind.

– Hvordan ville du forsøke å utvikle mot hos en gutt eller jente?, spør Yanilov før han selv svarer:

– Kampsport, selvforsvar og i særlig grad Krav Maga gjør at man er i stand til å håndtere utfordringer i livet. Noen problemer involverer vold, andre ikke. Den mentale innstillingen for å håndtere det er likevel den samme.

PS! Artikkelforfatter er også medlem Krav Maga Global, som er en hovedsammenslutning for ulike Krav Maga-forbund i rundt 60 land.

– Nærkamp for mental robusthet

Løytnant Andreas Lødøen mener det er viktig for soldater å gå én-mot-én i nærkamp.

Lødøen er tidligere kampsportutøver og var en del av det norske landslaget i Mixed Martial Arts (MMA). Nå er 28-åringen hovedinstruktør for nærkamp i Forsvaret, og har ansvaret for å godkjenne instruktører på nivå 2.

Han forteller at det har stor verdi å trene så realistisk som mulig, og at det innebærer sparring mot en annen som yter fysisk motstand.

– Nærkamp er et godt verktøy for å utvikle en mental robusthet fordi du er utenfor komfortsonen din når du står overfor en annen person. Vi prøver å holde det så enkelt som mulig i Forsvaret, med konkrete oppgaver. Soldatene skal bli komfortable med å slå og å bli slått, sier Lødøen.

VIRKELIGHETSNÆR TRENING

Lødøen sier at nærkamp i Forsvaret henter inspirasjon og teknikker fra kampsporter som blant annet bryting, jiu jitsu og taiboksing.

Han sammenligner effekten av sparring og utviklingen av ferdigheter og mot, med det å trene på skytebanen mot mer virkelighetsnære situasjoner:

– De som har skutt liggende på blink vet at det er stor forskjell på det og trene simunition (ikke-dødelig treningsammunisjon) – når man skyter på hverandre. Sånn er det med nærkamp også, og det å slå mot en pute kontra et annet menneske som slår tilbake, sier Lødøen.

Andreas Lødøen.
Foto Privat.

Sabotør: Tungtvannsaksjonen

John Jamtlis fjerde Sabotør-album er det mest ambisiøse og også det mest imponerende. Den mest dristige aksjonen på norsk jord gjør seg utmerket godt i ruteform.

Forfatter: John S. Jamtli

Omslag og illustrasjoner: John S. Jamtli

128 sider

Strand forlag, 2023

■ AV Nils Gjerstad

TUNGTVANNSAKSJONEN PÅ EN NY MÅTE

Det har vært laget flere filmer om den mest berømte av alle norske sabotøraksjoner mot tyskerne. Den britiske spillefilmen "Helter i Telemark" (1965) med Kirk Douglas og Richard Harris som norske motstandsmenn er fremdeles absolutt severdig. Bøker har også blitt skrevet om aksjonen. Endelig kommer tegneserierversjonen.

Historien starter på Hardangervidda, hvor vitenskapsmannen Leif Tronstad sitter ved et vann og fisker. Fra en gutt får han overlevert en avis med nyheten om at Tyskland har invadert Norge. "Faen" utbryter Tronstad...

Å ta over kraftstasjonen på Vemork er et viktig mål for okkupantene. Her produseres tungtvann til bruk i kunstgjødsel, men tyskerne ønsker å bruke tungtvannet til militære formål. Motstandsbevegelsen mistenker at Hitler vil eksperimentere frem et nytt høyteknologisk våpen. Dette må stoppes.

Agent Einar Skinnarland sendes til Skottland i 1942 for militær opplæring. Her møter han Leif Tronstad. Disse to utgjør hovedpersonene i fortellingen. Førstnevnte kjenner godt til kraftstasjonen på Vemork, mens Tronstad har bakgrunn som kjemi-professor og har blitt utnevnt som avdelingsleder ved overkommandoen i London. Snart sendes en gruppe norske motstandsmennene i fallskjerm over Hardangervidda, og beveger seg mot Vemork på ski.

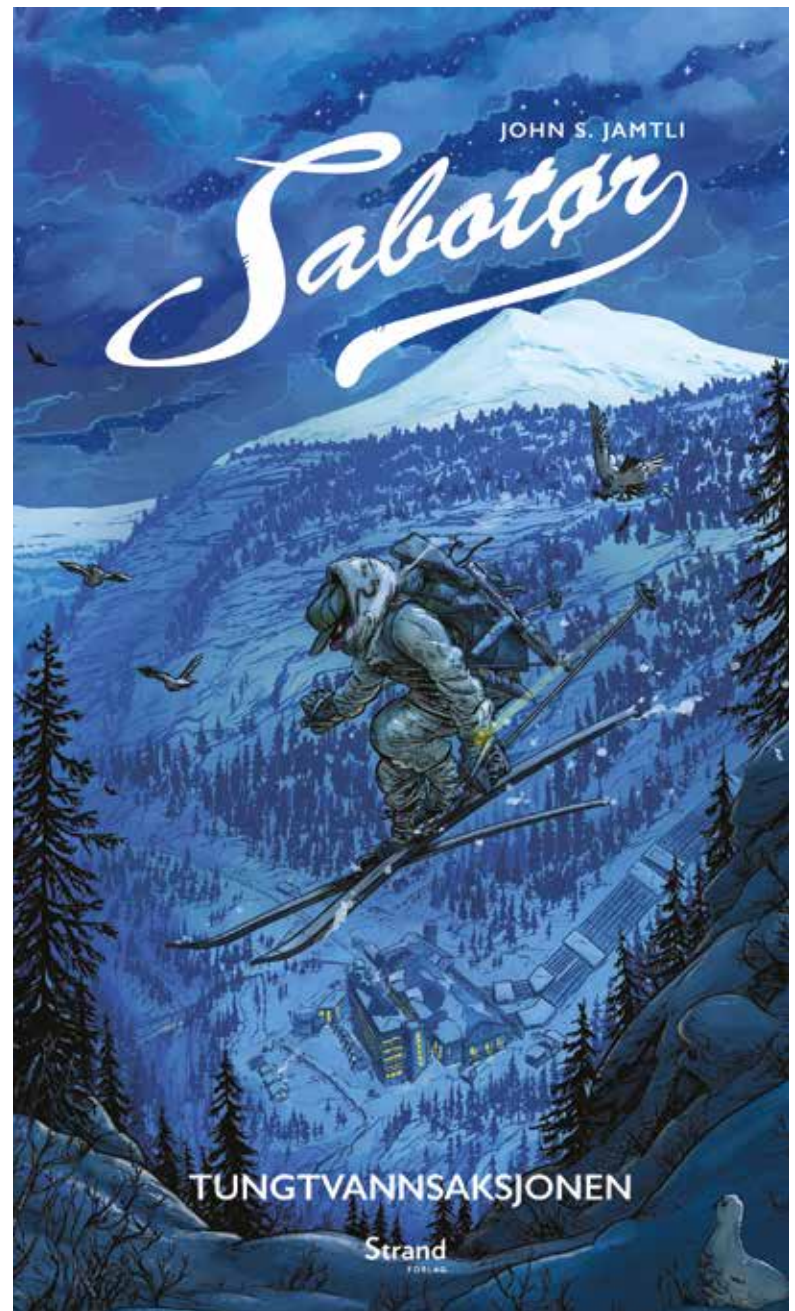
Tegningene til John Jamtli er forseggjorte og flotte å se på, med en imponerende detaljrikdom. Illustrasjonene av den snøkledd vidda, i all slags lys, er nydelige. Jamtli formidler også et godt inntrykk av geografien i området rundt kraftstasjonen. Forskjellige perspektiv gir også en dynamisk følelse. Å tegne action,

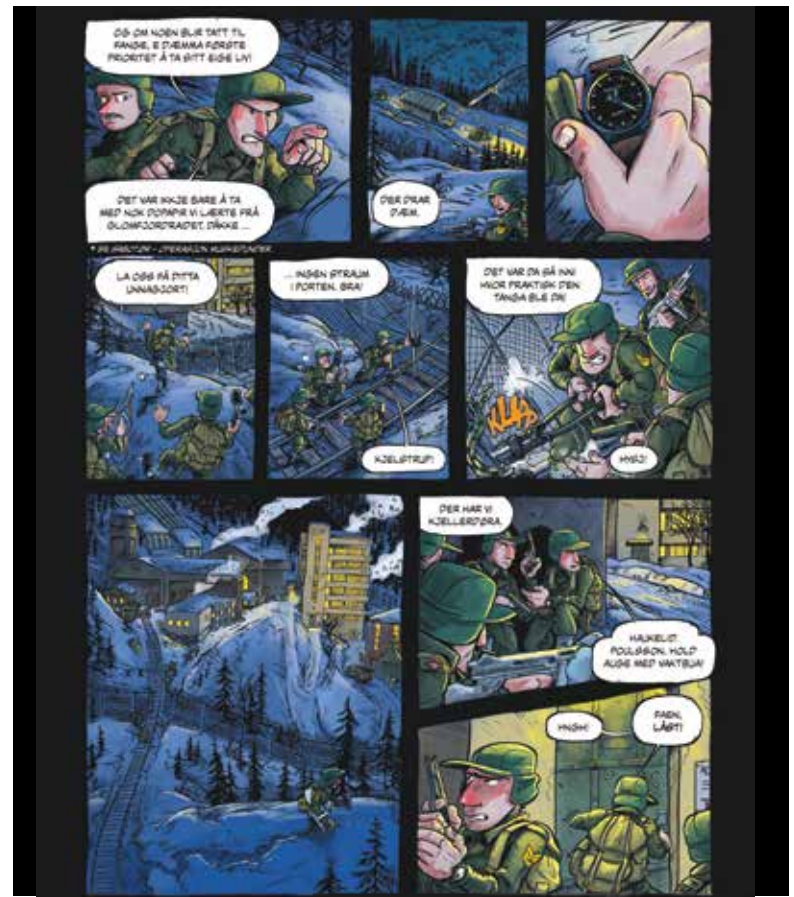
skyting og eksplosjoner er Jamtli en mester på, og som leser merker man at det kribler i blodet når det røyner på. Sprengingen av ferja D/F "Hydro" på Tinnsjøen i februar 1944 er et høydepunkt. Det mislykkede forsøket på å lande engelske soldater med glidefly er trolig mindre kjent hos allmennheten, og spektakulært formidlet av Jamtli.

De fleste i persongalleriet er historiske personer, som Jamtli har gjort med karikert sterk. Det er lett å se på ansiktene hvem som er helt og hvem som er skurk. Reichskommissar Josef Terboven har et tynt og sleipt ansikt, mens de norske heltene ser statue og sympatiske ut. I tillegg til norsk er her også snakkebopper på både engelsk og tysk. Dette bidrar til autensitet.

Selv om historien er kjent for de fleste historieinteresserte har Jamtli lagt til en personlig vri på den. Det er driv i hans fortelling. Jeg liker også at han krydrer med humor og morsomme grimaser. Episoden der sabotørene koker og spiser mose med påfølgende magesjau lo jeg høyt av. Han får også frem at overkommandoen i London ikke alltid vet hvordan forholdene er ute i felten. Motstandsmennene på den snøkledd Hardangervidda får ordre om å legge radiosenderen i i et tre. Men på vidda er det ikke trær å spore, og løsningen blir å sette opp to ski i kryss og legge radiosenderen oppå.

På de siste sidene byr Jamtli på noen interessante ideer om hva tyskerne kunne brukt tungtvannet til, og hvor lang tid de eventuelt kunne brukt på å lage en atombombe. En storslått illustrasjon av atombomben i Nagasaki 1945 er tankevekkende.

Skjold-klassen kystkorvetter

Hvor lenge får vi beholde våre superraske og godt bevæpnede kystkorvetter, når Marinen nå planlegger og skal forme fremtidens overflatestruktur. Skjold-klassen har overlevd flere nedleggelsesforslag. Det skal vi være glade for, fordi Marinen i dag og i fremtiden, høyst sannsynlig vil ha behov for raske og godt bestykkede kystkorvetter.

■ Tekst & foto Einar Holst Clausen

SKJOLD-KLASSEN

Våre seks Skjold-klassen-kystkorvetter er bygget av Umoe Mandal. De erstattet Hauk-klassen MTB'ene. Skjold-klassen er en slags hybrid mellom luftputebåt og katamaran, kalt «Surface Effect Ship». Mellom skrogene er det montert fleksible skjørt. Mellom skjørtene blir det pumpet inn luft, som sørger for overtrykk, slik at skipene vil heve seg over sjøen mer enn oppdriften skulle tilsi. Dette fører til lav motstand fra sjøen, og dermed høyere hastighet. Fartøyene er lette fordi de er laget av fiberforsterket

plast. Skjold-klassen har svært god bestykning, med Naval Strike Missile (NSM), en OTO Melara 76 mm kanon, Mistral anti-luftmissiler til luftforsvar (bærbar), samt Kongsberg sin Sea Protector (fjernstyrt 12,7 mm).

Skjold-klassen kystkorvetter er velutstyrt, med sensorer slik som varslingsradar, ildledningsradar, navigasjonsradar, elektrooptisk multisensor (EOMS), som inneholder IR kamera, S/H-kamera, fargekamera og laseravstandsmåler. Dessuten har korvetten radar søkemottaker (passiv radar/radarvarsler), optisk sikte, og kommunikasjons-plattformene link 11 (Sjø) og link 16 (Luft).

Skjold-klassen prosjektet påbegynt i 1998, men ble ikke ferdigstilt før i 2013, med det siste fartøy levert og tatt i bruk den 26. april det året. Det har vært produksjons-forsinkelser, nødvendige ombygginger og vedlikeholds-utfordringer, men Marinen har tross alt verdens raskeste krigsfartøy med stealth-egenskaper, og en bevæpning på nivå med våre havgående fregatter. I hyggelig lag, kan mannskapet på Skjold-klassen fortelle at med en tidlig frokost i Bergen, rekker de en sen middag i Tromsø. Alt i alt, bør vi vel være litt stolte av disse fartøyene og mannskapet som betjener de?

UTVIDET LEVETID

Denne fartøyklassen har vært truet med nedleggelse/utfasing allerede før alle de seks korvettene ble tatt i bruk. Det ble argumentert med at det var en helt annen sikkerhetssituasjon, og at et angrep ikke ville komme sjøveien, og at vi derfor ikke hadde bruk for raske potente kystkorvetter lenger. I senere tid mente forsvarsstudier og forsvarssjefer at F-35 ville overta kystkorvettens oppgaver.

Etter tapet av KNM Helge Ingstad, og med en noe tilspisset sikkerhetssituasjon i Europa, er det nå bestemt at våre kystkorvetter blir levetidsforlenget (LTF), eller «Endlife Update»

som enkelte spøkefullt omtaler det som. Umoe Mandal og samarbeidspartnere, skal snart oppgradere skrog, våpen- og kommando/kontroll-systemer med mere på våre kystkorvetter. Oppgraderingen har en prislapp på 5-600 millioner kr. Planen er nå at kystkorvettene skal bli i strukturen frem mot 2030. Det har vært, og er forskjellige meninger om denne investeringen. Offisersbladet tok turen til Haakonssvern.

OFFISERSBLADETS BESØK HOS KYSTKORVETT-SKVADRONEN

En tidlig onsdag morgen i mars, møtte Offisersbladet skvadronssjefen, kommandørkaptein Ernst Norvall Bøe på

KNM Steil, som akkurat da var en av tre kystkorvetter som lå til kai. Det er først når man kommer helt innpå en kystkorvett, at man ser hvor stor den er. Et imponerende syn for en landkrabbe av en redaktør.

Skvadronen og mannskapene som nå er definert som en skjermet avdeling, noe som medfører at navn ikke skal nevnes, men unntaket er skvadrons-sjefen selv. Bøe forteller at han har ca. 120 mannskaper i skvadronen, derav fire seilende besetninger, og én besetning som ivaretar den kystkorvetten som ligger hos Umoe Mandal for vedlikehold og oppgradering. Han sier videre at

han imidlertid mangler personell i mellomledersjiktet. Grunnen til det, er ifølge Bøe at flere sluttet når avgjørelsen om avvikling av kystkorvettene i 2025 ble tatt, men senere omgjort. Skvadronen er, som Bøe sier, «one man deep» innen flere tjenestekområder, men det var konseptet da fartøyene ble planlagt.

Bøe, som har jobbet i MTB-våpenet (nå kystkorvett-skvadron) siden han var 18 år, kun avbrutt av befalsskole, sjøkrigsskole, stabs-skole og fire år i NATO Brunssum. Når han kom tilbake til Haakonssvern etter Brunssum-tjeneste og stabsskole i England i perioden 2014 til 2021, var det godt å

se at vi fortsatt hadde den framoverlente, og «dette fikser vi kulturen», sier Bøe. En kultur MTB-våpenet har hatt med seg helt siden 2. verdenskrig, og som vi må bevare, sier han. Det er dessuten viktig at vi er reaksjonsraske, har lokalkunnskap i kystområdene, er gode til å navigere i stor fart, og dermed er vi uforutsigbare, mener han. Vi er både effektor og sensor, sier en fornøyd skvadronssjef. Vi må ta med oss det beste fra arven vår, men evne å justere denne til dagens krav og normer samt fremtidens plattformer. Han tilføyer at en positiv utvikling er at de vernepliktige (2-3 pr fartøy) signaliserer at de

Skvadronssjef kommandørkaptein Bøe Her sammen med sjef Marinen flaggkommandør Gimmingsrud (til venstre)
Foto: Forsvaret

KNM Steil til kai på Haakonsværn base i Bergen.

Vernepliktig maskinmester-assistent på sin kontroll-runde i maskinrommet. Målere leses av og det sjekkes blant annet for eventuelle lekkasjer.

Nyutdannet navigatør fra Sjøkrigsskolen, bekrefter at jobben som navigatør om bord er krevende og meget spennende.

ønsker å fortsette sin tjeneste på kystkorvett etter verneplikten.

Avslutningsvis forteller Bøe at de nå er inne i 150-års jubileumsåret for MTB-våpenet/kystkorvettene. Det kommer flere arrangementer og markeringer i løpet av 2023, og Bøe håper at besetningene denne gang blir mer involvert og får delta på dette, for slik har det ikke alltid vært.

NAVIGATØREN

Offisersbladet fikk også en rask prat på broen, med navigatøren om bord. Han kom fra Sjøkrigsskolen i august 2022, etter å ha fullført operativ linje (sjømakt og navigasjon). Han forteller at de to siste årene på Sjø-

krigsskolen, over de mye på navigasjon i skolens simulator, der de skal bli gode på kartlesing, samt bruken av radar. De deltar også på 3-4 øvelser til havs, for å praktisere det de har lært, men på mindre fartøy enn kystkorvetten. Han er i ferd med å bli klarert som navigatør nå, og om fremtiden sier han at det neste målet er å bli klarert som vaktssjef. Det vil nok kunne komme etter minimum to år som navigatør. Han kan også se for seg en videre karriere, der han skal innom stillinger som blant annet operasjonsoffiser, sammen med videre kurs og utdanning, for kanskje å kunne bli skipssjef en dag. Det er alltid hyggelig å snakke med ungt befall med fremtidsplaner.

Herfra kontrollerer og overvåker maskinmesteren og hans crew alt i maskinrommet.

NORWEGIAN MADE

BLUEDAY TECHNOLOGY LEVERER ROBUSTE GENERATORSYSTEMER OG TILHØRENDE UTSTYR FOR EKSTREME KLIMAFORHOLD. VI STILLER HØYE KRAV TIL VÅRE SYSTEMER OG LØSNINGER FOR Å HA MAKSIMAL OPPETID.

VI FOKUSERER PÅ Å LEVERE EKTE KVALITETSPRODUKTER SOM ER LAGET I NORGE.

GJENNOM RAMMEATALEN MED FORSVARET LEVERES I DAG AGGREGATER FRA 1.5 KVA TIL 600 KVA.

BLUEDAY
TECHNOLOGY

Koppholen 20, 4313 Sandnes
www.blueday.no
post@blueday.no
+47 51 88 21 11

MORE POWER
MORE ENERGY
LESS EMISSION

Forsvaret må ha flere ansatte, og vi må beholde de vi har

Hvordan sikrer vi dette for fremtidens forsvar? Det hjelper i hvert fall ikke å tviholde på det som kanskje er den dårligste pensjonsordningen i Staten.

Over mange år har Forsvaret gjennomført et betydelig antall effektiviseringsprosesser. Antall ansatte er kraftig redusert; HR-understøttelse er tatt ned på et minimum og utdanningsproduksjon- og lengde er redusert. Forsvaret er godt trimmet til å bygge ned og omstille, men har liten eller ingen evne på å vokse.

IKKE FULGT OPP

Vekst og styrking var hovedbudskapet i det fagmilitære rådet som ble gitt i 2019. Her ble det lagt til grunn en betydelig økning i både antall ansatte og de som gjennomfører førstegangstjeneste. Målet var å sikre et tilstrekkelig nasjonalt forsvar som også hadde evne til å bidra ute. Dette ble ikke reflektert i den kommende langtidsplanen, men de politiske signalene var nå snudd fra nedbygging til oppbygging, også innenfor personellområdet. Den store oppbemanningen ble skjøvet ut i tid, men allerede i 2020 startet opptrappingen. Samtidig med de politiske signalene om økt bemanning og opptrapping, er det ikke tatt grep som sikrer evnen til å utdanne flere eller bemanne opp.

Jeg frykter at rammeverket for vekst ikke er på plass når økningen kommer. Det innebærer en fare for at det vanskelig å vokse i kommende langtidsplan. Det er mer sannsynlig at det blir et stort frafall av ansatte i Forsvaret. Vi vet at mange med høy kompetanse og lang erfaring slutter de neste årene for aldersgrensen. I mange avdelinger merkes det allerede.

Vi vet at stå-tiden blant de yngre er lav og har vært det over tid. Innføringen av OMT har ikke gitt stor positiv effekt. Vi får et økende antall hevendelser hvor våre medlemmer signaliserer et ønske om å gå ut av Forsvaret og har spørsmål om hva dette innebærer for deres pensjon. Undersøkelser ved Forsvarets høyskole viser at kadettene er betydelig mindre motivert for videre karriere i tredje år enn da de startet utdanningen. Alle disse signalene, som jeg tror er kjent for Forsvarets ledelse, burde resultert i et kraftig initiativ for å øke evnen til å beholde ansatte. Det vi opplever er det motsatte.

PENSJON SKAPER USIKKERHET

Usikkerheten blant Forsvarets ansatte om egen pensjon, fremheves oftere nå enn tidligere som grunn til at folk slutter. Her kunne en positiv og løsningsorientert tilnærming til opptjening av variable tillegg, som i andre statlige etater, tatt bort mye usikkerhet. Resultat er en dårligere pensjonsordning enn øvrige i offentlig sektor og ditto stor misnøye. Det mener jeg vi må vi gjøre alt vi kan for å motvirke! Da må trygghet for egen fremtid og pensjon re-etableres!

Usikkerhet både i forbindelse med særaldersgrense, opptjening, og særalderspensjon er med på å gjøre fremtiden usikker også for de yngste. Flere av våre medlemmer forteller at for store deler av inntekten får de ikke opptjening på pensjon – enten de seiler, øver eller går vakter. Det fører dessverre til at veien ut av Forsvaret blir enklere.

Forsvarssjefen som part har i dette spørsmålet ikke stilt opp for sine ansatte slik det er forventninger om. Noe må gjøres snarest! Hvis Forsvaret ønsker å beholde personell, er det nødvendig at det blir trygge og forutsigbare ansettelsesvilkår for alle!

BETYDELIG ØKNING

Med den sikkerhetssituasjonen vi ser i våre nærområder, forventer jeg at vi får en betydelig økning i budsjettene fremover. Både Forsvarssjefens fagmilitære råd (FMR), forsvarskommisjonens anbefalinger, og rapporten fra totalberedskapskommisjonen forventes å peke i retning av styrking av Forsvaret og økt forsvarsbudsjett. Mulighetsrommet ligger i rådene som nå skal gis, og det kan ikke være slik at vi venter med å treffe tiltak før en ny langtidsplan er på bordet. Tiltakene og grepene for å styrke Forsvaret må iverksettes raskt, og her er det bare å vise økt handlekraft for den viktigste ressursen, personellet. Vi har lang trening i å kutte, effektivisere og redusere, men vi har lav kompetanse på å vokse!

Nå er det på tide for Forsvaret å lære seg å vokse

Rune R

Hipp, hipp hurra!

For de aller fleste nordmenn er bunaden noe helt spesielt. Det er et festplagg som brukes ved spesielle anledninger – og som kanskje har vært i familien i generasjoner. Om noe skjer med den, kan det bety mye at den er forsikret.

Derfor er bunad nå dekket gjennom den kollektive innboforsikringen med superdekning som du kan få gjennom BFO-medlemskapet ditt. Forsikringen gjelder for de fleste typer skader, i hele verden – også når bunaden er i bruk.

Så selv om det finnes et utall kjerringråd om hvordan du skal fjerne flekken på bunadsskjorta som kanskje hjelper litt, anbefaler vi en forsikring som gir deg profesjonell hjelp.

Er du nysgjerrig på flere av fordelene dine som BFO-medlem?
Kontakt oss på 21 07 57 10 eller e-post if@fp.no

I samarbeid med:

Tilbakemelding etter gjennomført VBU2

Det er en grunnleggende misnøye blant del-
takerne på VBU2 med at det kun er grunn-
lønn som utbetales under kursets varighet.
Mer om det senere.

Dette setter på ingen måte en demper på
kurset i sin helhet. Krigsskolen leverer et solid
produkt, og kursdeltagerne fra hele Hæren
gir en god ramme for refleksjon og deling
av erfaring. Det som er trist er at krigsskolens
gode kollegiale og sosiale arena er blitt borte
med den nye reformen. Det er knapt ansatte
igjen på Krigsskolen på Linderud med milit-
ær grad, dette ble synlig under kursets PBP
seanse hvor mange opplevde å ikke få til-
strekkelig veiledning underveis i planleg-
gingen av en operasjon.

Kurset varer i 10 uker og har en rød tråd
gjennom seg med operasjonsplanlegging,
ledelse, stabsarbeid, historie og engelsk. Noe
av det bedre med kurset er at elevene på VBU
og kadettene jobber sammen slik at begge
kan få et innblikk i hvordan morgendagens
ledere kommer til å virke. Og jeg er sikker
på at de som kommer klarer å markere seg
godt, det er en ressurssterk gjeng med stor
gjennomslagskraft og arbeidskapasitet.

Gruppearbeid med rom for erfaringsut-
veksling og refleksjon er den røde tråden
gjennom kurset, elevene har stor bredde, og
erfaring. Kurset har to eksamener som må
bestås den ene er en ledelsesoppgave som
skal leveres skriftlig, denne ble utdelt tidlig i
kurset og satte mang en deltager i gang med
kveldsarbeid for å få ned noen ord om hvilket
lederskap en selv vil utøve i fremtiden.

Ørjan Jensen ledet oss stødige gjennom
emnet ledelse og delte villig av egen erfaring
og kunnskap. Alle fikk deltatt på Mil360 noe

som satte oss i stand til å se på eget leder-
skap opp mot faktisk opplevd lederskap av
egne i avdeling. Nyttig erfaring å ha med
seg videre.

Et av kursenes høydepunkt var uka på
Vemork hvor vi fulgte i sabotørenes fotspor
og ble fortalt ivrig av historiker Knut Werner
Hagen om bragdene til guttene under Tungt-
vannssaksjonene. Mange av kurselevene fikk
også prøvd seg på ski i de samme sporene
som ble brukt under andre verdenskrig
med varierende hell.

Gammel bygningsmasse trenger Krigs-
skolen å få pusset opp slik at det ikke er
Ørjan Jensen (T63) og Knut Werner Hagen
T65) som blir Krigsskolens veggpryd over tid.
Gledelig var det at vi en av ukene ble under-
vist på T10 i Oslo. Her ble det også gjennom-
ført en fin vandring i bygget hvor vi fikk infor-
masjon og historien til bygget.

Oppsummert anbefaler jeg alle å gjen-
nomføre VBU2, nettverket man bygger og
det hevede blikket man får på eget leder-
skap er vel verdt ti uker i Oslo. Videre får
man et unikt innblikk i hvordan det er i alle
de andre avdelingene elevene kommer fra i

Hæren det er heller ikke feil å sette seg selv
litt ut av komfortsonen, dette er noe alle bør
prøve. Kullsjef og stabssersjant Ole Martin
Vassenden ledet oss stødige gjennom de ti
ukene på Linderud. Takk for et velkonstruert
kurs. Det jeg som tillitsvalgt velger å stille
spørsmål rundt, er om kurset er attraktivt nok?
Jeg kan huske feil, men det var opprinnelig
59 søkere til årets kurs, av dette ble det delt
ut 35 plasser av disse møtte 29 opp og jeg
tror vi var 27 som fullførte. Hvorfor kurset
ikke er fulltallig ved start er uvisst. Men når
noen velger å ikke fullføre fordi man da auto-
matisk mister bonus som i år kan deles ut
ved tegning av T60 kontrakt virker underlig.
All ære til de som tar denne løsningen, her
bør Forsvaret og Hæren rydde opp! Ansatte
er opptatt av bonusordningen, og er ikke for-
nøyd med fleksibiliteten som ligger i ordnin-
gen. Og når den enkelte kun får utbetalt
grunnlønn under kurset, og lurer på om øko-
nomien skal gå rundt hjemme når en er på
slik videreutdanning? Det er ikke så attrak-
tivt for den ansatte.

Privat bilde fra turen til Vemork.

**Oversersjant
John Anders Bakke
BFO**

Demonstrasjon på hva som skjedde ved hytta sabotørene brukte.

VBU2 gikk også siste del av ruta som sabotørene brukte.

Visste du at...

Som medlem hos Forsvarets Personellservice får du ikke bare god service, men også gode tilbud på:

- Forsikringer hos If
- Lån med gode betingelser
- Innskudd med konkurransedyktige betingelser
- Rabatter gjennom Esso Mastercard

Husk at du beholder ditt medlemskap i FP selv om du slutter i Forsvaret eller går av med pensjon.

Mer informasjon om FP og våre tilbud finner du på www.fp.no
Ta gjerne kontakt på epost: fp@fp.no
eller på telefon: 21 07 57 00

Omstillings- og tariffbrev 2/2023

De fleste er vel noe oppgitt over mediernes stadige kritisering av Forsvaret og Forsvarssjefen. Det gjør noe med motivasjonen når vi utsettes for så mye negativ omtale. Det BFO beklager er at man ensidig setter fokus på det negative i stedet for å ta frem alt det positive Forsvaret gjør for å imøtekomme den kritikken.

Forsvarssjefen (FSJ) har fått ansvar for å lede og organisere arbeidet med modernisering og effektivisering i forsvarssektoren, med støtte fra de andre etatssjefene. Dette samarbeidet synes å fungere dårlig siden flere forhold må avdømmes av Forsvarsdepartementet.

Også innen Hovedavtaleområdet skjer det mye som binder opp ressurser både lokalt og sentralt. Ny hovedavtale i staten er på plass, men arbeidsgiver evner ikke å slutføre forhandlingene om en ny tilpasningsavtale.

På tariffsiden er man opptatt av lønnsoppgjør og insentivprosjektet som handler om framtidig lønn og kompensasjon. Dette kommer i tillegg til rutinemessige tariffmøter mellom partene.

■ Av forhandlingsutvalget BFO

PROGRAM MODERNISERING & EFFEKTIVISERING (M&E)

Vi er pålagt å spare inn 1,9 mrd. kroner, pluss et etterslep på kr 400 mill. fra forrige langtidsperiode – mesteparten av innsparingene skal skje i Forsvaret. Det er krav om at innsparingene skal være varige. Disse innsparingene vil påvirke Forsvaret, din arbeidssituasjon og deg som ansatt i lang tid fremover.

Programmet har etablert elleve prosjektgrupper for å realisere moderniseringseffekter og økonomiske gevinster iht. krav fra Forsvarsdepartementet (FD). For prosjektene som berører Forsvaret, skal det utarbeides gjennomføringsplaner i samarbeid med arbeidstakerorganisasjonene (ATO). Det er prosjektlederne som skal sørge for at berørt personell blir informert om status, herunder oppdatere Forsvarets intranettsider, i samsvar med avtalt informasjonsplan. Her har man mye å gå på før vi kan si oss fornøyd. Når begrunnelsen er manglende kapasitet, er dette bekymringsfullt.

De enkelte prosjektene er organisert med arbeidsgrupper og undergrupper, hvor de tillitsvalgte og vernetjenesten deltar så langt kapasiteten strekker til. Arbeidet er så omfattende at ATO har fått ekstra ressurser for å bidra inn i arbeidet. Prosjektgruppene skal sørge for gjennomføring av tiltakene i gjennomføringsplanene. Bakgrunnen for slike planer er en business case, som beskriver fakta, omfang av tiltak, konsekvenser, mål og effektiviseringsmål, samt gevinstrealiseringspotensiale.

I M&E-arbeidet er det etablert en referansegruppe på sentralt nivå hvor partene blir informert, tilkjennegir sine meninger, samt avklarer status og deltakelse i de enkelte prosjektene. Over referansegruppen har vi programrådet, hvor Forsvarets ledelse, lederne av ATO og FHVO sitter. Dette rådet kan, om de finner det nødvendig, fatte strategiske beslutninger, som påvirker metode, kurs, retning og tempo innenfor lov- og avtaleverk. Denne muligheten har i liten grad vært benyttet.

Forsvarssjefen er gitt en koordinerende rolle, men etter BFOs skjønn har han ikke tilstrekkelig myndighet til å gjennomføre det han ønsker. Mange saker må opp til FD for avklaring, og det blir ofte et forsinkende ledd. Fire prosjekter er i denne situasjon og det fører til betydelige forsinkelser mht. gevinstrealisering. Det kan være at økonomiprojektet har funnet sin løsning, men med utgangspunkt at vi skulle ha behandlet dette 29. juni 2022 er omstillingen satt betydelig tilbake (se saken).

Tidspress fører til at alle som er involvert påvirkes negativt av manglende fremdrift, da dette åpenbart fører til at vi ikke når fastsatte mål. Vi lurer på hvor lang tid FD har tenkt å vente med å ta konsekvensene av

alle forsinkelsene, før de erkjenner at effektiviseringen og gevinstrealiseringen først kan tas ut når sakene er behandlet i samsvar med lov- og avtaleverk. Gjennom M&E samarbeidsavtalen er vi blitt enige om at vi kan finne nye måter å nå målene på, men avtalen dekker ikke utilsiktede forsinkelser grunnet manglende politisk handlekraft.

Nedenfor gir vi en oppdatering, slik vi opplever status pr. i dag. Vi viser til Forsvarets intranettsider for berørt personell i alle prosjektene. Sidene skal iht. avtalen være oppdatert, men siden vi mener det er store mangler, gir vi denne statusrapporteringen. Vi tar forbehold om feil, men dette er vår oppfatning av status.

BFO mener faktabasert informasjon er avgjørende for å lykkes, selv om vi vet at mange ikke liker endringene. Vi forholder oss til tildelingsbrev og oppdrag som kommer fra FD, i den grad vi er informert, og prøver derved å bidra til at Forsvarssjefen lykkes i en svært krevende omstilling. Vår oppgave er å ivareta medlemmene, samtidig som kongressen har vedtatt at vi skal være med på å utvikle Forsvaret.

ØKONOMIPROSJEKTET – AVVENTER FD

Mye tyder på at FD endelig har falt ned på en løsning med et sentralt element på Haakonsværn i Bergen og en underavdeling i Indre Troms. I tillegg vil det være lokal tilstedeværelse fra økonomisenteret ved DIF-stab. Tidligere har prosjektet sagt at det også skal være økonomikompetanse på lavere nivå. Hva resultatet blir, er bekjentgjort i et allmøte med berørt personell når Offisersbladet kommer ut til leserne.

BFO vet at prosjektet har nedlagt et betydelig arbeid i venteperioden. Kanskje var den nødvendig, og på mange måter kan man si at prosjektet har større mulighet til å lykkes nå, enn da man egentlig skulle behandle saken sentralt. Endringene er så vidt store at vi har bedt om en total gjennomgang av prosjektet, men vi er enige med prosjektet at dette ikke nødvendigvis gjør en ny lokal behandling.

Kort sagt, BFO er frustrert over stadige utsettelse. Vi ønsker å iverksette det som er politisk bestemt, innenfor rammen av lov- og avtale, herunder ivaretagelse av berørt personell.

Hensikten med prosjektet er å forenkle økonomiprosessene, øke kvaliteten i leveransene til lederne og bedre internkontrollen i Forsvaret. I tillegg skal styring etter periodisert prinsipp innføres fordi dette vil gi helhetlige kostnadsbilder for de operative strukturelementene og dermed legge et bedre grunnlag for prognostisering og planlegging. Forsvarssjefen vil på den måten få større mulighet til tverrprioritering og oppnå optimal ressursutnyttelse.

Status

Business case og gjennomføringsplan ble oversendt FD 19. april 2022. Som følge av manglende beslutninger, har mange valgt andre stillinger eller sluttet i Forsvaret. 23. mars 2023 ble saken behandlet i regjeringsskonferanse. Vi og berørt personell er orientert om avgjørelsen og videre framdrift i prosjektet. BFO forventer at vi får en full oppdatering av saksgrunnlaget, før de formelle behandlingene iht. HATA gjennomføres. FST har som mål å etablere styring etter periodisert prinsipp fra 1. januar 2024. Forsinkelser i prosjektet må tilskrives FD og ikke Forsvarssjef eller ATO.

HR-PROSJEKTET

M&E av HR skal finne løsninger som sikrer en brukerorientert og sentral HR-tjeneste, og som sørger for at arbeidet gjøres en gang, på ett sted og på ett nivå.

Målet med prosjektet er at Forsvaret skal ha en mest mulig lik HR-funksjon i krig, krise og fred, og også kunne levere HR-tjenester til resten av forsvarssektoren på sikt. Dette oppnås gjennom å modernisere HR prosessene og kretssette HR-fagmiljøet i Forsvarets personell- og vernepliktssenter (FPVS). Nullpunkt for dagens HR i Forsvaret er 847 stillinger. Det har vært og er en del diskusjon rundt selve nullpunktet over hvilke stillinger som inngår i tallet. Prosjektet sendte derfor ut en revisitasjon av nullpunktet, der berørte DIF-er hadde frist 24. mars 2023 med å melde tilbake.

Det er etablert åtte ulike initiativ som skal modernisere og effektivisere dagens HR-prosesser. Dette innebærer blant annet å tilpasse HR-leveransemodellen til Forsvarets styringsmodell, forenkle regelverket, fjerne godkjenningssledd og automatisere transaksjonstunge prosesser. HR-tjenestene skal være tillitsbaserte og brukerorienterte, med økt bruk av selvbetjening. En dynamisk og sentral HR-tjeneste skal kunne bidra til at arbeidet gjøres en gang, på ett sted og på ett nivå, hvor bistand fra et sentralt HR-fagmiljø kan skaleres opp eller ned avhengig av behov. Videre skal prosjektet frigjøre tid til å tenke mer strategisk og bedre kunne understøtte kompetanse-, leder- og talentutvikling.

Alt HR-personell vil bli organisatorisk underlagt FPVS, men tjenestestedet kan være ute ved avdelingen som skal understøttes. Planen er at implementeringsfasen starter etter sommeren 2023 og fortsetter ut langtidsprioriteten.

Status

Business case og gjennomføringsplan drøftet mellom partene. Innenfor det besluttede nullpunktet til M&E av HR er stillinger og stillingsgrupper innenfor utøvende helse, miljø og sikkerhet (HMS), herunder bedriftshelsetjenesten (BHT) og HMS-hendelseshåndtering inkludert. Det ble avtalt mellom partene i desember 2022 at det skal iverksettes en egen utredning av dette under, arbeidsgruppe M&E/HMS av HR. Utredningene skal følge samme føringer, tidsplan og rapporteringslinjer som HR-prosjektet. Oppdraget ble sendt DIF i januar 2023. Innplasseringsløpet starter høsten 2023 og organisasjonen skal være på plass 1. januar 2024.

FORENKLING FST

FST skal eie og lede moderniseringen av Forsvaret. Struktur og arbeidsform i FST påvirkes av de fleste pågående tiltak for modernisering og effektivisering i Forsvarssektoren. FST ble i august 2021 satt opp i en J-struktur og de fleste avdelingene vil bli berørt av tiltakene i planen for M&E.

For å sikre at de interne plan- og styringsprosessene også blir vurdert med sikte på forenkling, standardisering og effektivisering, er det besluttet at det skal gjennomføres en vurdering av arbeidsform og leveranser og i hvilken grad disse møter krav satt av FD.

Hensikten med prosjektet er å restrukturere FST slik at ansvaret for de to hovedoppgavene virksomhetsstyring og virksomhetsutvikling blir bedre ivarettatt. Prosjektet skal derfor utvikle fremtidig løsning for FST der stabens

to hovedoppgaver defineres og leveranser samt behov for kompetanse og kapasitet avklares. Prosessene i FST skal være effektive og gi ledelsen relevant og nødvendig styringsinformasjon.

Prosjektet gjennomførte en utredningsfase høsten 2022 med påfølgende beslutnings- og implementeringsfase. Planen er at implementeringsfasen starter etter sommerferien 2023 og fortsetter ut langtidsprioriteten.

I møte mellom Forsvarssjef og prosjektleder i FST redegjorde BFO for forutsetningene som måtte være innfridd ved sentral behandling av FST i april 2023. La oss si det pent, de ligger litt etter, noe som kan forsinke prosessen.

Status

Utredning om en forenklet FST ble oversendt ATO-ene 17. januar 2023, drøfting av gjennomføringsplan ble gjennomført 31. januar 2023 og grunnlaget for lokal behandling i FST ble sendt 10. mars 2023. Mye kan tyde på at man har mye arbeid igjen, før man er ferdig lokalt. En av tingene som må være klart før sentral behandling, er evaluering av nåværende struktur. Det er pt. ikke gjennomført, og dette er en forutsetning for endring av strukturen. BFO har ikke for vane å bidra til endringer av en organisasjon, uten at det er gode beskrivelser, en fundamentert begrunnelse og tilstrekkelig saksgrunnlag, som gjør det forsvarlig å endre organisasjonen.

Forhandlinger på sentralt nivå er ennå ikke fastsatt, men vi har sagt at det er bedre å gjøre seg ferdig lokalt, fremfor å legge frem et saksgrunnlag som ikke er tilstrekkelig. Med det som bakteppe, er vi forberedt på at det kan bli noe forsinkelse før sentral behandling. Planen er at ny organisasjon skal iverksettes fra 1. august 2023, men med lokal behandling tentativt 25. april, stiller BFO spørsmålsteget til dette.

STYRINGSMODELL I FORSVARET (SEKTOREN)

Ny styringsmodell og hovedlinjene i forslaget, inkludert endringer i organisasjonsmodell er diskutert i flere møter høsten 2022 i Programrådet i Forsvaret. Endring av styringsmodell henger nøye sammen med den modellen som FD til slutt velger for sektoren.

Hensikten med prosjektet er å tydeliggjøre roller, ansvar og myndighet mellom styrkesjefer og fellesfunksjoner. Videre skal prosjektet innføre differensiert og risikobasert styring av nivå 2, redusere FSJs kontrollspenn samt utvikle ny økonomimodell.

Initiativet er ikke etablert som prosjekt ennå, men det vil dels i økonomiprojektet og dels i prosjekt forenklet FST, bli utviklet løsninger som betyr endringer i styringen av Forsvaret. Man har gitt flere grunner til å se på styringsmodellen, herunder styringslinjene og kontrollspenn, men kanskje noe uklart om hva det egentlig betyr for avdelingene i Forsvaret.

Det hevdes at fellesfunksjoner og styrkesjefer ikke bare bør styres risikobasert, men også underlegges ulik styringslogikk. Styrkesjefene har ansvar for sluttleveranser, mens fellesfunksjoner er bidragsyttere til sluttleveransene.

Status i prosjektet

Det er enighet i M&E programråd om hovedinnretningen i styringsmodellen, men FST understreker at forslaget ikke er ferdig utarbeidet og at formell behandling ikke har startet.

BFO mener det fortsatt er noe uklart om hvor langt man er kommet og hva dette egentlig vil bety for Forsvaret som organisasjon. Det er at utkastet som er klart og planmessig skulle det vært behandlet 17. mars 2023.

Enn så lenge har ikke Forsvarssjefen fått endret sitt kontrollspenn, delvis fordi det ikke kan dokumenteres en form for effektivisering eller kun marginal gevinstpotensialet.

UTDANNINGSPROSJEKTET

Utdanningsprosjektet skal modernisere og effektivisere Forsvarets utdanningssystem gjennom å se all utdanning og kompetanseutvikling i sammenheng. Dette skjer på tvers av forsvars-grener, på tvers av skoler og institusjoner og på tvers av våre allierte og sivile utdannings-institusjoner og samarbeidspartnere.

Hensikten med prosjektet er å unngå duplisering mellom de ulike våpenskolene og øke kvaliteten i støtteprosessene slik at ressursbruk til å få akkrediteringer reduseres. Kraftsamling av fagmiljø og organisering etter funksjon, og ikke organisasjon, vil gi en mer effektiv utdanningsproduksjon. Fagmiljøene skal ha en tydelig militærfaglig profil og ha evne til kontinuerlig tilpasning og utnytte moderne læringsteknologi for å møte operative krav i fred, krise og krig.

Det er besluttet å samle dagens åtte (ni) våpenskoler under tre skoler tilknyttet Hær, Sjø og Luft. I tillegg skal det opprettes én felles skoleadministrasjon og én felles digital læringsplattform.

Arbeidet organiseres nå i tre arbeidsgrupper med forskjellig ansvar:

- (1) konsolidere fagmiljøer og anbefale fremtidig prosess rundt generering av utdannings-behov,
- (2) utrede ny organisering av fagutdanning i rammen av tre skoler og en felles skole-administrasjon og
- (3) anskaffe og implementere ny læringsplattform.

Status

Forslag til løsning er behandlet i sjef FSTs ledergruppe og valgt løsning skal nå detaljeres.

Det er gjennomført analyse for å avdekke behov for fag- og funksjonsutdanning fremover. Interne forhold knyttet til personellforvaltningen driver behov og dermed kost. Det blir derfor viktig fremover å utvikle tiltak som adresserer begge områder.

ATO-ene er involvert i prosessen, og DIF-ene vil etter planen få oppdrag i juni i år. Det er forventet at prosessen er ferdigstilt sommeren 2024.

FORSYNINGSPROSJEKTET

Målet med prosjektet er å løse en rekke grunnleggende utfordringer innenfor logistikkområdet i forsvarssektoren. Verdikjeden har mange kvalitative og kvantitative forbedringsområder med hensyn til understøttelse av daglig drift og forvaltning av logistikkberedskap.

Hensikten med prosjektet er rydde på lager, redusere ukurans og konsolidere bruken av lagerlokaler. Transportordninger inngår i prosjektet.

Status

Business case er ferdig, og gjennomføringsoppdrag er sendt ut til berørte DIF-er. Rydding av lagre pågår, og det antas at man kan hente ut EBA-gevinster ila. 2023. Kravene til FMA som mottaker av det utrangerte materiellet og ansvarlig for avhendingen, øker i takt med ryddingen. FST gjennomfører nå en mulighetsstudie for den fremtidige forsyningstjenesten

BOLIG OG KVARTER – AVVENTER FD

Forsvarssektoren skal selge deler av boligporteføljen i områder med et stort boligmarked. Målet er å prioritere ressursene for å bedre standarden på boliger og kasemer i områder hvor det finnes få alternativer til forsvarssektorens botilbud.

Hensikten med prosjektet er å realisere verdier ved salg av boliger i velfungerende markeder. Tiltaket vil redusere kost for Forsvaret og gi en engangsgevinst.

Forsvaret er en unik arbeidsgiver, fordi virksomheten er spredt over hele landet og at personellet er underlagt et beordringssystem i første del av sin karriere. For å lettere kunne rekruttere, beordre og sikre kompetanse, er det viktig at Forsvaret har et godt boligtilbud i områder hvor det finnes få alternative botilbud.

Forsvarssektorens boliger er aldrende og har stedvis dårlig standard. For å forbedre botilbudet i prioriterte områder, er det nødvendig å frigjøre ressurser gjennom å selge deler av bolig-porteføljen i områder med et bredt bolig- og utleiemarked.

Status

Business case er ferdig, men iverksettingen er satt på vent grunnet et initiativ fra organisasjonene i lønns- og insentivprosjektet, som ledes av FD. Det arbeides med alternative løsninger for å realisere gevinster i inneværende langtidsplanperiode.

ANSKAFFELSER – AVVENTER FD

Prosjektet er et etatsovergrepene prosjekt som skal utrede og anbefale en modernisert og effektivisert anskaffelsesfunksjon i sektoren, herunder beskrive kvalitative og kvantitative gevinster.

Hensikten er å rydde opp i roller, ansvar og myndighet mellom de tre etatene innenfor anskaffelser, og sikre at sektorens markedsrett utnyttes bedre samt forbedre internkontroll og styring.

Det er gjennomført analyse som grunnlag for definisjon av kategorier. Antall kategorier og kompetansebehov for hver kategori vil dimensjonere enheten(-e). Innføring av kategoristyring er iverksatt som et eget prosjekt i FB.

Status

Det er uenighet mellom Forsvaret og FMA om hvor stort behovet for endring er og hvilken løsning som er riktig å velge. FST kommer ikke videre i arbeidet før FD har besluttet løsningsalternativ.

INVESTERING – AVVENTER FD

Prosjektet er et sektorovergrepene prosjekt, som skal utrede og anbefale en effektiv investeringsprosess. Prosessen skal ivareta sektorens krav til sikkerhet, og sikre leveranse innenfor kost, tid og ytelse.

Hensikten med prosjektet er å se på hvordan forenkling og effektivisering av ressursbruk i investeringsprosessen kan sikre at tidsbruk reduseres og at materiell tas i bruk raskere i Forsvaret. Det er en målsetning at sektoren skal fremstå som en samlet og profesjonell aktør i markedet.

Status

De alternativene prosjektet har vurdert er presentert i FDs ledergruppe. Styringsgruppen i sektor har godkjent at prosjektet jobber videre med detaljering av ett alternativ. Prosjektet har stoppet opp og avventer beslutning/føringer fra FD.

HA/TA-SAKER

FLAT OVERFØRING AV FVT FRA FVT TIL FPVS

I mars ble det utgitt et oppdrag til sjef FPVS og sjef Forsvarets Fellestjenester (FFT) om flat overføring av Forsvarets veteran tjeneste (FVT) fra FFT til FPVS snarest mulig og senest 1. august 2023.

Utgangspunktet for den flate overføringen er Forsvarets behov for å se helhetlig på de ressursene som pr. i dag jobber med ivaretagelse av stadig tjenestegjørende personell, reservister og veteraner.

Det er presisert at funksjonen som veteraninspektør, som en tydelig rolle skal videreføres, for å sikre fortsatt god oppfølging og forankring av veteranarbeidet og dialog mot veteran-organisasjonene.

Veteraninspektøren skal være lokalisert i Oslo og fortsatt være på nivå 3. Ved den sentrale behandlingen av oppdraget, påpekte BFO og øvrige ATO, at det er et pågående arbeid og prosesser som i realiteten vil endre innholdet i FVT og FPVS som organisasjon, og vi bestred at dette handler om en reell flat overføring ift. definisjonen for flat overføring.

I det videre foregår partsbehandlingen på nivå 2 (DIF), der FVT skal drøftes ut av FFT og forhandles inn hos FPVS. BFO forutsetter at dersom det viser seg at det er noe mer enn flat overføring, må saken, etter vår mening, sendes tilbake til nivå 1 (FST).

Enighet ble ikke oppnådd mellom partene ift. hvorvidt dette er en reell flat overføring eller ikke. Sentral arbeidsgiver brukte derfor styringsrenten, for å kunne sende ut oppdraget.

TILTAK MOT MOBBING OG TRAKASSERING I FORSVARET

Det iverksettes nå ulike tiltak mot mobbing og trakassering i Forsvaret. En helhetlig plan mot mobbing og trakassering danner grunnlaget for det videre arbeidet i Forsvaret, der oppdrag vil bli sendt ut i rettelse og tillegg nr. 1 til virksomhetsplan til Forsvaret, til underliggende nivå.

Planen ble behandlet i FHAMU 22. mars 2023. Endringen til forsvarets organisasjonskart, skal etter planen forhandles mellom partene 12. april 2023. BFO påpekte at mye i planen baserer seg på det vi allerede har rutiner på i dag. BFO er forberedt på at planen vil være under stadig utvikling, basert på erfaringer i prosessen med arbeidet mot mobbing og trakassering i Forsvaret.

BFO presiserte ovenfor FST at planen krever ressurser (økonomi og personell) for å iverksettes, slik at gitte tiltak kan følges opp på alle nivå i organisasjonen og at arbeidsgiver kan ivareta sitt ansvar innenfor varsling og forebygging av mobbing og trakassering.

Et prioritert tiltak fra Forsvarets ledelse er etablering av en sentral varslingsenhet (SVE), som skal legges direkte under Forsvarssjefen (FSJ). Endringen til Forsvarets organisasjonskart ble forhandlet mellom partene 29. mars 2023. BFO støtter endringen, men understreker den gode jobben FSJ internt revisjon (FSJ IR) gjør og har gjort for å håndtere en økende andel varslingssaker. Grensesnittet mellom dagens internt revisjon og SVE må følges opp slik at personellet blir ivaretatt og at den nye avdelingen faktisk blir en styrkning av varslings-instituttet og ikke en svekkelse.

HR BESTEMMELSEN MED TILHØRENDE VEILEDERE

Bestemmelse for HR i Forsvaret (HR bestemmelsen) kapittel B, C, E, F, G, I og M med tilhørende veiledere ble satt i kraft 15. februar 2023. BFO erfarer at bestemmelsen og veilederne forvaltes ulikt i forsvarer, og det er behov for presiseringer for å tydeliggjøre enkelte områder.

BFO har i denne omgang fremmet endringsforslag til FST for forhold knyttet til HR bestemmelsen kapittel B herunder veileder del B vedrørende midlertidig tilsetting og pliktjeneste. I samme skriv er det bedt om status på FPH del A (Forsvarets personellpolitikk fra 1998, som fremdeles er gjeldende), slik at vi kan få på plass en revidert og oppdatert Forsvarets personalpolitikk, der også Forsvarets lønnspolitikk inngår.

Partene er enige om at hele regelverket skal underlegges en helhetlig behandling senhøstes 2023, for å sikre at bestemmelsen og veilederne er i samsvar med partenes intensjon da disse ble drøftet.

OMSTILLINGSAVTALE RENHOLD I SEKTOREN

Forsvarsdepartementet (FD) har gitt Forsvarsbygg i oppdrag om å igangsette arbeidet med å tilbakeføre og videreutvikle renholdstjenesten i Forsvarssektoren. Hensikten er å videreutvikle tjenesten, opprettholde effektiviteten og bedre kvaliteten ved større oversikt og kontroll gjennom en helhetlig eiendomsforvaltning. Det ligger som et premiss at de ansatte skal ivaretas i samsvar med lov og avtaleverk.

Oppdraget skal løses gjennom en gradvis tilbakeføring av utsatt renhold i Forsvarssektoren med mål om at alt daglig renhold er tilbakeført senest i løpet av 2024, med oppstart allerede sommeren 2023.

Det skjer ved at FLO/Renhold, som forvalter dagens løsning i Forsvaret, samt de renholdene som allerede er ansatt i Forsvaret overføres til FB som en virksomhetsoverdragelse. Denne prosessen skal starte snarest mulig. Ansvar for forvaltning av kontrakter med eksterne renholdsleverandører overføres FB.

Personellmessige konsekvenser skal utredes og personellet skal ivaretas i tråd med lov- og avtaleverk i samarbeid med vernetjenesten og ATO, hvor hensynet til å bygge et godt arbeidsmiljø og forutsigbarhet for de ansatte er vesentlig.

Medbestemmelsen i den enkelte etat er sikret gjennom inngåelse av en avtale for medbestemmelse ved omstilling, herunder også en avtale om hvordan personellet skal informeres. Partene må enes om hvordan dette skal ivaretas i praksis i omstillingsgruppen.

NY HOVEDAVTALE – OG NY TILPASNINGSAVTALE I FORSVARET

Ny hovedavtale i Staten ble iverksatt med virkning pr 1. januar 2023. Partene har i protokoll fra siste forhandling om tilpasningsavtalen (TA) avtalt at forhandlinger skal starte umiddelbart etter at ny hovedavtale foreligger og avsluttes senest 31. mars 2023. Forhandlingene innbefatter også sentral informasjons- og samarbeidsavtale.

Vi startet arbeidet allerede i januar 2023, men av forskjellige årsaker stoppet prosessen opp ultimo februar, hovedsakelig pga. manglende kapasitet i FST, vinterferie og sykdom. Medio mars ber arbeidsgiver om at forhandlingene utsettes og gjennomføres på vårparten. Dette har ikke BFO akseptert, da praksis, omfang og usikkerhet fører til unødige mange uavklarte forhold mellom partene, ikke minst i grensesnittet medvirking og medbestemmelse. Denne saken ble aktualisert da man igangsatte M&E-prosjektene.

BFO har bedt om at det avsettes to dager, som et utgangspunkt for

forhandlingene for ny tilpasningsavtale, og for å få fortgang på prosessen vil vi kreve forhandlingene avsluttet i samsvar med hovedavtaleteksten. Dette er for å sikre felles forståelse av avtaleverket og sikre at både ansatte, de tillitsvalgte og verneombud får akseptable arbeidsforhold. Det er betenkelig når Forsvarets ledelse velger å utsette, fremfor å være proaktive for å få en ny avtale på plass.

En av årsakene kan være at Forsvarssjefen har igangsatt en vurdering av medbestemmelsen i Forsvaret via et eksternt advokatfirma, som har fokus på arbeidsrett. Uavhengig av denne utredningen er BFO fast bestemt på å slutføre forhandlingene om ny tilpasningsavtale, da tidsplan for iverksetting av ny Hovedavtale i staten har vært kjent i nesten ett år. Vi mener en slik evaluering er hensiktsmessig, men den må tuftes på lov- og avtaleverk og ikke på et ønske om endring av tilpasningsavtalen. Vi har ingen forutsetninger for å si at så er tilfelle, bare så det er sagt.

Etter BFOs skjønn bidrar tilpasningsavtalen å redusere omfanget av medbestemmelsen som er beskrevet i hovedavtalen, men dette er en ønsket situasjon av partene. Vi er pålagt å ha en tilpasningsavtale på enkelte punkter i Hovedavtalen. Tilpasningsavtalen, sammen med samarbeids- og informasjonsavtalen forenkler samarbeidet og kommunikasjon mellom partene.

TARIFF - LØNNSOPPGJØRET 2023

Kjøpekraften for statlige ansatte ble kraftig redusert i 2022 da prisveksten var på 5,8 %, mens lønnsveksten var på 4,4 %. Tidligere leder BFO, nå leder YS Stat sin leder, Jens B Jahren, er tydelig på at ansatte i staten nå må ha en lønnsvekst som styrker kjøpekraften for medlemmene. Jahren viser til at det trolig vil innebære en lønnsvekst på over 4, 8 % - som er den anslåtte prisveksten i 2023. Det siste er at Statistisk sentralbyrå forventer en pris- og lønnsvekst på 5 %.

– Jeg har en forventning om at vi møter en forhandlingspart i Staten som ser det bildet, på vegne av de som må betale regningene hver dag – som må kjøre bil i distriktene og forholde seg til langt høyere strømgjeldninger og dyrere mat. Jeg tror vi får betydelig høyere lønnsøkning framover enn det vi har hatt de siste årene, sa Jahren i et intervju til BFO i februar.

Lønns- og insentivprosjektet

Prosjektet pågår for fullt med utvikling av løsninger og identifisering av mulighetsrom innenfor tre identifiserte hovedutfordringer.

Kort om bakgrunn

Forsvarsdepartementet nedsatte i september 2021 et partssammensatt prosjekt som skal utrede og anbefale forbedringer i forsvarsektorens lønns- og insentivsystem. Prosjektet er ledet av FD, med representanter fra FST, BFO og øvrige ATO-er i Forsvaret. De andre etatene er representert i en referansegruppe.

Arbeidet er avgrenset til å gjelde økonomiske insentiver, dvs. de formelle ordningene for økonomisk kompensasjon og ytelser. Det er gjennomført en helhetlig kartlegging ved hjelp av to undersøkelser:

- FFI har fokusert på brukerperspektivet med en spørreundersøkelse mot samtlige arbeidstakere i sektoren.
- Sopra Steria har fokusert på virksomhetsperspektivet, gjennom intervjuer og spørreundersøkelse av representanter fra HR i linjen, toppledelse og arbeidstakerne i ulike virksomheter/etater på ulike nivåer i sektoren.

På bakgrunn av den innledende kartleggingen, ble partene i fjor sommer enige om en overordnet problembeskrivelse. I løpet av høsten 2022 ble partene så enige om å gå videre med vurderinger av alternative løsninger og mulighetsrom.

Tre hovedutfordringer danner grunnlag for arbeidet i fase II av prosjektet

Her sees på elementer i forholdet mellom arbeidstid, belastning, godtgjøring og forutsigbarhet.

- Avtaleverket legger til rette for og understøtter operativ drift, men bidrar også til høy belastning.
- Pensjon er viktig for mange i vurderingen av videre yrkeskarriere.
- Mange opplever uforutsigbarhet knyttet til varierende aktivitet, hyppige stillingsbytter, tjenestemønster, samt usikkerhet om fremtidige stillinger og aktivitetsnivå.

Urbanisering og kompetansemobilitet.

- Urbaniseringstrenden forsterker utfordringen med å rekruttere og beholde kompetanse i distriktene, der Forsvaret har mye virksomhet.
- Insentivene stimulerer til geografisk mobilitet, men det er potensial til å forsterke disse insentivene.

Behovet for å ivareta fleksibilitet og bredden i sektorens mangfoldige virke vs. behovet for helhet og enkelhet.

- Lønns- og insentivsystemet er omfattende og det er rom for økt standardisering, forenkling og digitalisering.
- Det er ulik grad av modenhet mellom etatene i sektoren og DIF-er i Forsvaret når det gjelder å skille grad og lønn. Det er en manglende helhet i lønnsstrategien.
- Helhetlig og sentral styring av lønn og insentiver er krevende å balansere mot lokal handlingsfrihet og fleksibilitet.

Status i arbeidet

Fase II i prosjektet pågår for fullt med bred deltakelse fra blant annet grenene og lokalt tillitsvalgte, herunder:

- Arbeidet understøttes av både FFI og Sopra Steria.
- FFI støtter i arbeidet med å vurdere mulighetsrom og alternative modeller for blant annet arbeidstid og godtgjøring. Det har vært gjennomført arbeidsmøter med en rekke avdelinger for å avklare dagens driftsmønster og hvordan dette eventuelt kan planlegges og følges opp på en bedre måte.
- Sopra Steria støtter arbeidet med en vurdering av roller og ansvar innenfor lønn og insentiver, herunder også hvordan avtaleverket og forvaltningen kan struktureres og forenkles for å gjøre hverdagen bedre for både arbeidsgiver og arbeidstaker.
- Prosjektet har også hentet inn erfaringer og inspirasjon fra andre virksomheter, herunder Kystverket, Politidirektoratet, Statens vegvesen, Kriminalomsorgsdirektoratet, Statens havarikommisjon, Vegtilsynet, Havforskningsinstituttet og Arbeidsgiverforeningen Spekter.
- Arbeidet knyttet til kompetansemobilitet og urbanisering planlegges startet opp etter påske. FFI vil bistå prosjektet i dette arbeidet.

Veien videre

Arbeidet er planlagt ferdigstilt i sin helhet innen utgangen av 2023. Det tas sikte på å enes løpende om delanbefalinger frem til ferdigstillingen. La det være sagt, dette er et krevende arbeid, som krever fleksibilitet og vilje til å komme frem til gode løsninger fra begge parter.

Oppfølging av ovenstående vil skje i kommende utgaver av Offisersbladet. Forhandlingsutvalget ønsker alle en fin vår!

Vår tillitsvalgt: Jacob Tvedt Gelius

Jacob Tvedt Gelius etterlyser et mer fleksibelt forsvar som viser fram mulighetene som finnes i Forsvaret.

30-åringen fra Oslo er ansatt som rekrutteringsmedarbeider i Befalets Fellesorganisasjon. Han har bekledd en rekke stillinger i Forsvaret; som idrettsbefal, våpeninstruktør, troppssjef og som lederutvikler ved Forsvarets befalsskole. Gelius tok også en pause fra Forsvaret da han mistet litt av motivasjonen for å fortsette. Nå frykter han at ansatte kan forsvinne hvis ikke Forsvaret blir mer fleksibel og flinkere til å vise fram mulighetene som finnes.

– Vi er i en situasjon hvor vi mister mange folk fordi de blir trøtte og leie, blant annet på grunn av en krevende arbeidssituasjon. Vi har ikke vært flinke nok til å legge fram karriereplaner for våre ansatte, sier Gelius. I tillegg til å være tillitsvalgt for BFO, tar Gelius utdanning ved Høyskolen Kristiania i et utdanningsprogram for topp-tillitsvalgte i regi av YS.

– Der har det blant annet vært fokus på arbeidsrett, sier Gelius og fortsetter:
– Jeg tror at vi må styrke den militære utdanningen og innlede et tettere samarbeid med sivile utdanningsinstitusjoner for å tilføre personell kompetanse som er nødvendig for Forsvaret.

Tekst og foto: Øyvind Førland Olsen,
kommunikasjonsrådgiver BFO

BFO på Ørland

BFO gjennomførte avdelingsbesøk, stand og informasjon for ansatte ved 132 Luftving Ørland slutten av mars. Godt besøkt stand, mange spørsmål, og alle fikk gode svar. Her representert ved Lars A. Anthonsen, Berit Isene og Tony Johansen.

Foto André Solhaug.

KUNNSKAP ER MAKT!

Hei, kjære kadetter!

Det skjer mye spennende med kadetters rettigheter for tiden. KAFO har i samarbeid med NOFKA sendt inn innspill til Forsvarsdepartementets høring om endring i lovverk tilknyttet kadetter. Vi spilte inn meningene våre: kadetter skal ha egen personellkategori, ha 24 timers forsikring alle årene på skolen og at førstegangstjenesten skal godskrives etter ett år med utdanning. I tillegg burde unntak fra pliktmessig avhold være hovedregelen. Regulering av tjenestetiden vår burde lovfestes, slik at vi får mer forutsigbarhet.

Ellers takker jeg for deltakelsen deres under belastningsundersøkelsen. I mars kommer en ny, tilsvarende undersøkelse, håper dere tar dere tid til å svare på den også!

KAFOs Landsmøte 21.-23. april nærmer seg. Har du lyst til å delta, stille til verv eller har spørsmål? Ta forbindelse med lokalstyret ditt!

Med vennlig hilsen
Helene Grønseth
Leder KAFO

*Mobilt luftvern bilde tatt under øvelse Arctic Bolt.
Foto Synne Nilsson.*

OFFISERSBLADET

Skoletillegg-dommen er rettskraftig

Høyesteretts ankeutvalg konkluderer at det ikke er noen grunn til å behandle skoletilleggssaken på nytt.

Det er nå klart at Høyesteretts ankeutvalg ikke mente at det var grunn til å behandle skoletillegg-saken på nytt. Dommen fra Borgarting lagmannsrett er dermed rettskraftig, og 424 forsvarsansatte skal nå få utbetalt Skoletillegget de mistet fra 1. august 2017, og frem til eventuell overgang til ny stilling uten undervisningsplikt. Forsvaret har nå plikt til å sørge for at slik utbetaling finner sted umiddelbart uten ytterligere prosess. BFO og NOF vil likevel ta kontakt med Forsvarsstaben, for å sikre raskest mulig oppfølging. Leder BFO Rune Rudberg og Forbundsleder i NOF Torbjørn Bongo er veldig fornøyd med at dommen nå er rettskraftig.

MISTET TILLEGGET

Personell i Forsvaret med undervisningsplikt mistet skoletillegget 1. august 2017, til tross massive protester fra NOF og BFO. Etter flere runder med Forsvarsstaben og Forsvarsdepartementet som ikke førte frem, ble det i juni 2020 tatt ut søksmål mot Forsvaret, da vi mente at personellet skulle beholde tillegget på grunn av individuell ettervirkning. Det ble tap i Tingretten. Tingrettsdommen ble anket og 1. desember i fjor fikk vi medhold i Lagmannsretten. Advokat (H) Oddvar Lindbekk uttalte da at lagmannsrettens dom var godt skrevet.

– Dette er en meget god og godt skrevet dom. Der tingretten både bommet på kildebruk, særlig ved feil forståelse av Evju, og endte opp med å lage sin egen rettsregel i strid med Grefsenhjemmet-dommen, avsier lagmannsretten en dom fullt ut i tråd med den rettsregelen som ble knesatt av Høyesterett i juni i fjor.

– Dommen er lett å lese og vitner om at lagmannsretten ikke bare har forstått den rettslige problemstillingen til prøving, men også landskapet rundt, og dermed har håndtert de ulike spørsmålene i saken.

– En ting man må kunne skille fra hverandre i disse sakene er forskjellen på rettsreglene knyttet til «tariffavtalers ettervirkning» eller «ettervirkning av tariffavtale» på den ene siden, og såkalt «individuell ettervirkning av tariffavtaler» på den andre siden. Dette skillet har ikke skapt noen utfordringer for lagmannsretten.

ANKET DOMMEN

Fredag 13. januar valgte likevel staten å anke Lagmannsrettens dom til Høyesterett. De forsvarsansatte gav anketilsvar på anken i februar, og saken ble oversendt fra Borgarting lagmannsrett til Norges Høyesterett 10. februar.

Da anketilsvar fra de forsvarsansatte var levert, sa advokat Oddvar Lindbekk følgende om anken til HR:

– Jeg kan ikke tro at Høyesterett vil komme til at det er grunnlag for å slippe inn denne saken og regner med at saken ikke tillates fremmet.

AVVISTE ANKEN

Ankeutvalget til Høyesterett har nå vurdert anken fra staten og Regjeringsadvokaten, og vårt anketilsvar, og har nettopp kommet til at det ikke var grunnlag for å behandle saken på nytt i Høyesterett: «Ankeutvalget finner enstemmig at det ikke er tilstrekkelig grunn til at saken blir fremmet for Høyesterett, jf. tvisteloven § 30-4. Anken tillates derfor ikke fremmet», heter det i begrunnelsen. Dette ble meddelt vår advokat Oddvar Lindbekk 10. mars. Det betyr at dommen er rettskraftig. Advokat Lindbekk er ikke overrasket:

– Høyesterett bekrefter at Forsvarssaken er i tråd med de avklaringer vi fikk for individuell ettervirkning gjennom Grefsenhjemmet, og at Forsvarssaken ikke reiser andre prinsipielle spørsmål ut over dette. Det er positivt at ankerunden fra staten og beslutningen til Høyesterett løfter rettskildeverdien av lagmannsrettsdommen i Forsvarssaken for fremtidige saker. Det må nå være hevet over enhver tvil for alle at arbeidsavtaler som har fått innhold fra tariffavtaler ikke tømmes for dette innholdet som følge av at tariffavtalen sies opp.

– Ønsker tariffpartene å gjøre endringer i det bestående, må partene møtes til forhandlingsbordet og forhandle frem nye løsninger. Her ønsket ikke arbeidsgiver å forhandle, og da må arbeidsgiver forholde seg til at arbeidsavtaler ikke automatisk tømmes for innhold, sier Lindbekk.

OVER 400 BERØRTE

Saken ble ført for NOF og BFOs over 400 medlemmer som mistet skoletillegget 1/8-2017. Når dommen nå er rettskraftig tar vi kontakt med Forsvarsstaben for å sikre at skoletillegget nå utbetales så raskt som mulig til våre medlemmer som mistet det. Vi legger til grunn at arbeidsgiver nå uten opphold tilskriver den enkelte med informasjon om dommen og hvilken utbetaling den enkelte skal ha med beregning og kronebeløp.

Lagmannsrettens domsslutning;

1. De ankende parter som er nevnt i liste vedlagt dommen har rett til utbetaling av undervisningstillegg etter særavtale 15. mai 2007 fra og med august 2017 og fram til eventuell overgang til stilling som ikke tilkom tillegget eller annet opphør av stilling som tilkom tillegget.
2. Staten ved Forsvarsdepartementet plikter å overholde bestemmelsen om maksimal leseplikt i særavtale 15. mai 2007 overfor de ankende parter som er nevnt i liste vedlagt dommen, fram til eventuell overgang til stilling som ikke er omfattet av bestemmelsen om maksimal leseplikt.

Av: Lars Omberg (Befalets Fellesorganisasjon) og Staale Reiten (NOF)

BFO synlig på FOS!

Under Felles Opptak og Seleksjon på Sessvollmoen i mars, var BFO på plass igjen med sin iøynefallende stand. Vår nye medarbeider Jacob Tvedt Gelius m/flere svarte på de mange spørsmål fra årets kandidater. Bålpanne, drops, sjokolade, kaffe og litt «stæsj», sørget for god stemning på Sessvollmoen.

Einar Holst Clausen

Foto BFO

Når sjekket du sist?

Har det skjedd endringer i livet ditt i løpet av den siste tiden? Har du flyttet, skiftet jobb, fått barn, giftet deg eller skilt deg? Lista er lang over hva som kan påvirke forsikringsbehovet.

Det er smart å sjekke jevnlig om du er riktig dekket.

Kontakt oss gjerne, så hjelper vi deg med å finne ut hva du trenger – og ikke trenger.

Kontaktinfo BFO

FUNKSJON	NAVN	OMRÅDE	MOBIL	E-POST
Leder	Rune Rudberg		934 20 377	rune.rudberg@bfo.no
Nestleder	Dag Stutlien		930 67 475	dag.stutlien@bfo.no
Sekretariatsleder	Stein Grongstad		993 26 146	stein.grongstad@bfo.no
Forhandlingsleder/leder FU	Grethe Bergersen	Forhandlingsutvalget	990 96 521	grethe.bergersen@bfo.no
Forhandlingsleder	Ragnar Dahl	Medbestemmelse	934 98 520	ragnardahl@bfo.no
Forhandlingsleder	Lars Omberg	Tariff	920 91 238	lars.omberg@bfo.no
Forhandlingsleder	Grete Thorsby	Medbestemmelse	952 16 662	grete.thorsby@bfo.no
Kompetanseutvikler	Under ansettelse	BFO-skolen		Kontakt Grethe Bergersen
IT Drift- og arkiv ansvarlig	Kyrre Felde		970 99 880	kyrre.felde@bfo.no
Seniorkonsulent medlemsreg./forsikr.	Mona Eriksen Rudberg		924 28 698	mona.rudberg@bfo.no
Økonomileder	Mona Skansen Audne		957 50 165	mona.audne@bfo.no
Leder kommunikasjonsavd.	Viggo Holm		400 36 653	viggo.holm@bfo.no
Rekrutteringsansvarlig	John Anders Bakke		450 10 814	john.bakke@bfo.no
Rekruttering	Jacob Tvedt Gelius		984 14 071	jacgel90@bfo.no
Markedsansvarlig	Dorte Storihle Ødegård		984 88 211	dorte.odegard@bfo.no
Kommunikasjonsrådgiver	Øyvind Førland Olsen		928 40 219	oyvind.olsen@bfo.no
Kommunikasjonsrådgiver	Mariell Halstensen		938 04 855	mariell.halstensen@bfo.no
Redaktør Offisersbladet	Einar Holst Clausen	Offisersbladet	928 14 251	offisersbladet@bfo.no

HTV

OMRÅDE	NAVN	MIL	MOB	E-POST
HTV Hær	Rune Isvik		400 29 792	htv-haer@bfo.no
HTV Hær, vara	Tony Johansen		917 90 592	tony.johansen@bfo.no
HTV Sjø	Per Ivar Haugen		934 59 898	perhaugen@bfo.no
HTV Sjø, vara	John L Strømseng	0540-3486	926 24 550	john.stromseng@bfo.no
HTV Luft	Lars Andre Anthonsen		909 99 595	lars.anthonsen@bfo.no
HTV Luft, vara	Marius Krey		99374769	marius.krey@bfo.no
HTV Heimevernet	Inge Øyen		992 22 781	inge.oyen@bfo.no
CYFOR	Tore Knutsen		958 65 362	htv-cyfor@bfo.no
FST	Åsmund Hanevik		920 69 306	htv-fst@bfo.no
FMA	Børre Hagen		932 80 857	htv-fma@bfo.no
FLO	Sverre Holter		474 52 352	htv-flo@bfo.no
FOH	Hans Petter Myrseth		909 98 298	htv-foh@bfo.no
FHS	Stein Hatlem Forsdahl		992 47 085	htv-fhs@bfo.no
FFT	Rolf Falchenberg		992 08 326	htv-fft@bfo.no
FUNG FFT	Kenneth B. Henriksen		990 93 808	kenneth.b.henriksen@gmail.com
FPVS	Trond Arild Bølla		992 15 663	trond.bolla@bfo.no
FSAN	Hans Erik Bergene		932 27 168	htv-fsan@bfo.no
FB	Vebjørn Hanssen		404 35 973	htv-fb@bfo.no
ETJ	Ta kontakt på e-post			htv-etj@bfo.no
FS	Ola Jonson Bakk			htv-fs@bfo.no
FD	Egil Daltveit		950 60 162	egil.daltveit@fd.dep.no
NSM	Lars Jørgen Løland		920 58 345	lars-jorgen.loland@nsm.no

SENTRALT FRIKJØPTE TILLITSVALGTE

M&E	Jon Erling Johansen	924 70 604	jon.johansen@bfo.no
Medlemsoppfølging/rekruttering	André Christian Solhaug	930 98 893	andre.solhaug@bfo.no
Nord-Norge	Tore K. Halvorsen	489 43 315	tore.halvorsen@bfo.no
Utland	Tor Gunnar Framnes	930 53 744	tor.framnes@bfo.no

SWISS MADE

#EVERY SECOND COUNTS

Offisiell lisenisert av the Department
of the Navy. Skapt med innspill
fra U.S.Navy SEALs

Oppdag Navy SEALs 3500 Serien.
Mer info hos www.feras.no

**ALWAYS
VISIBLE**
CONSTANT GLOW
FOR UP TO 25 YEARS

En ode til oss unge

Vi, de unge, er fremtiden. Det innebærer stort ansvar og like store muligheter.

Etter over fem år som ung i Forsvaret, mange år med tillitsverv og på tampen av tiden som leder KAFO, har jeg gjort meg erfaringer og tanker om hvordan vi unge kan forme fremtiden, og hva det krever av oss.

DU LÆRER UNDERVEIS

Det er ikke uvanlig å være usikker på om man har forutsetningene som trengs for å gjøre en jobb eller fylle et verv. Kanskje virker det skummelt fordi du ikke vet helt hva det kommer til å innebære eller kreve av deg? Du trenger heldigvis ikke kunne alt fra starten av, ingen forventer at du fungerer godt med én gang. Stol på dem som har gitt deg tilliten, de vet som regel mer om hva jobben eller vervet innebærer og mener at du klarer det. Skulle du streve, kan du alltid be om hjelp. Da vil samtidig de som hjelper deg, føle seg verdifulle og til nytte.

VÆR NYSGJERRIG

Kanskje er spørsmålene vi unge stiller, en av våre største verdier? Verden blir aldri den samme igjen, det har det siste året ettertrykkelig vist. Nye utfordringer krever nye løsninger, og de finnes i våre frie tanker. Dess flere år i Forsvaret, dess mer mener jeg også at tankene våre preges av systemet vi er en del av. Mange av de viktigste sakene jeg har jobbet med i KAFO, har begynt med et spørsmål: Hvorfor justeres ikke kadettens 1G før nyttår når den justeres i mai for alle andre? Hvorfor gir ikke lederutdanningen vår studiepoeng? Eller hvor

» «Fra rekrutt, via visespesialist, til kadett har jeg fått fem år med erfaring og refleksjoner rundt å være ung i Forsvaret. Som en avslutning på tiden i KAFO ønsker jeg å slå et slag for oss unge.»

Helene Fossum Grønseth

høy studiebelastning er det egentlig på kadettene? Felles er at disse sakene startet ved at enkeltpersoner stilte spørsmål. Skal vi skape endring, må noen være nysgjerrige og stille spørsmål.

VÆR TYDELIG

Å være tydelig innebærer her to ting; du må sette grenser og stå for meningene dine. Med stadige krav til effektivisering er det ikke uvanlig å kjenne på utilstrekkelighet og metning. Er du ikke tydelig om personlige behov og grenser, er det kun et spørsmål om tid før kroppen sier «nei». Du blir en mye større ressurs både for Forsvaret og for deg selv dersom du sier «nei» før kroppen din gjør det. Gir ned før du kveler motoren

din. At du yter 80% er mye bedre enn 0%. Og møter du en leder som ikke tåler å høre «nei»? Da må du også være tydelig tilbake.

For den andre formen for tydelighet handler om at du er del av en organisasjon jeg mener er langsom å videreutvikle, og hvor «sånn her har det alltid vært, og det der har vi prøvd før»-mentalitet og hersketeknikker tidvis rår. Lær deg å gjenkjenne det, adresser det dersom du opplever det, hev stemmen og snakk videre dersom noen prøver å avbryte deg, og fortell hvordan du opplever motparten. Kanskje er det i sånne situasjoner det er aller viktigst at du ikke tier, men fortsetter å være tydelig både om budskapet ditt og om situasjonen. Organisasjonen trenger at du tar plass og mener ting. Får du ikke plassen, må du kanskje ta den selv.

KJEFT ER GRATIS, MEN DET ER ROS OGSÅ

Ta dem rundt deg i å være gode. Det er lett å se de sidene hos hverandre og i systemet som vi ikke liker. Jeg mener et negativt fokus hindrer utvikling, og at det er vel så viktig å spille på styrker som å jobbe med svakheter. Motivasjon skapes av fellesskap, tilhørighet og mestring. Gi ros, og du bidrar til alle disse. En liten kommentar kan ha store ringvirkninger, begge veier.

VÆR DEG SELV

Avslutningsvis har jeg lært at jeg ikke trenger å være det stereotypiske, strenge befalet eller den bryske og mystiske offiseren for at det skal være plass til meg i Forsvaret. Mangfold er en viktig verdi i Forsvaret, og ved å gjøre deg selv til noen du ikke er, snevrer du inn mangfoldet istedenfor å bidra til det. Jeg er åpen, viser glede og entusiasme og foretrekker ros over ris. Det er plass til, og behov for, sånne som meg også. Så lenge du er lojal og ordentlig, er det plass til deg og.

Helene Fossum Grønseth
Leder KAFO

Binders i jakkeslage, se vår nettbutikk

Jubileumskolleksjon
25år - 40år - 50år

Se flere modeller i vår nettbutikk

MSO STUDIO
gave og profileringsartikler

Pensjonsbrev 2/23

På pensjonsfronten er partene i full gang med å utarbeide det tekniske forhandlingsgrunnlaget, målet er at partene skal være ferdig før sommeren, spørsmålet er om man blir det, tilsvarende gjelder endring av særaldersgrenser.

- Av forhandlingslederne Grethe Bergersen og Ragnar Dahl
- Pensjon er en del av dine lønnsbetingelser, ofte tenker man at det er noe som kommer uansett eller det er så langt fram i tid, at det får vi ta når det kommer.
- Det lønner seg pensjonsmessig å fortsette lengst mulig i Forsvaret, for å få en akseptabel pensjon når jeg går av. Det er sant og galt på samme tid.
- Jeg vil få samme pensjonsnivå i ny pensjonsordning, som i den gamle. På mange måter sant, men galt allikevel.
- Forsvarets ansatte har en god inntekt, sikrer dette oss en god pensjon? Nei.
- Hovedtariffavtalen sikrer oss den pensjonen vi forventer at vi vil få. Det er sant for mange, men ikke for Forsvarets militære personell.
- Forsvaret ønsker å ivareta oss som yrkesgruppe på linje med andre yrkesgrupper i offentlig sektor. Nei det vil de ikke, det koster for mye. Forsvarets militære ansatte er pensjonstapere i offentlig sektor.
- **Medlemsfordel:** Send oss gjerne en melding på post@bfo.no om problemstillinger du lurer på, eller som du ønsker vi skal skrive om. Medlemmer kan be om en pensjonsberegning og ber du om dette vil du få tilsendt et skjema, som du fyller ut. Saksbehandlingstid 3-5 dager. Avdelinger kan også be om egne kurs som forklarer hvordan pensjonsordningen er for ditt årskull.

PENSJON ER EN DEL AV MINE LØNNSBETINGELSER

Den pensjonsordningen vi har i Forsvaret, er den pensjonsordningen Statens pensjonskasse (SPK) forvalter og er bestemt gjennom Lov om Statens pensjonskasse. Denne loven forklarer på en relativ enkel måte, reglene for pensjon for alle i statsansatte og ansatte i virksomheter med overføringsavtale med SPK.

Pensjon er en sak mellom deg og SPK og deg og NAV, sier ofte arbeidsgiver, men de kan forklare deg i detalj hva du får i lønn og tillegg i den stillingen du har. Er jo betenkelig at Forsvaret betaler 10 % og du 2 % av din pensjongivende inntekt til SPK, uten at du vet hva du får for pengene.

Tidligere kunne man si at du har en inntekt på kr 900 000.- pensjonsgrunnlaget ditt er kr 600 000.- (kr 300 000.- i aktivitetsbasert inntekt), din pensjon blir kr 396 000.- (bruttoordningen). I påslagsordningen, vil man ikke kunne si hva du får i pensjon, da du tjener opp i beholdninger for hver måned/år og det betyr at du får et mye lavere pensjonsgrunnlag enn sluttlønnsprinsippet gir. Det vil si at de yngre vil få en vesentlig lavere pensjon i ny ordning, selv om prosenten er lik. Dette vil ingen snakke om. Den eneste som vinner på ny pensjonsordning er staten og ikke du.

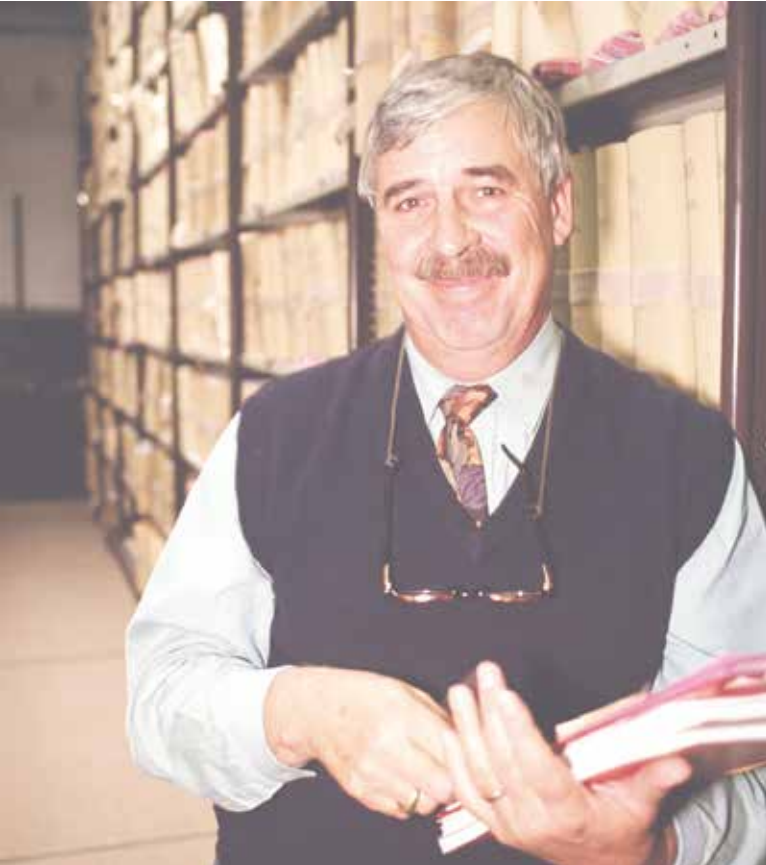
For alle som er født i 1963 og senere, start egen pensjonssparing. Offentlig tjenestepensjon er en god pensjonsordning, men er du ung, vil ikke kunne leve av pensjonen når du en gang går av for aldersgrensen, slik det ser ut nå. BFO vil kunne besvare de fleste spørsmål, vedrørende din pensjonsordning.

DET SKAL LØNNE SEG Å STÅ LENGST MULIG I ARBEID, VIL JEG FÅ SAMME PENSJONSnivå

Det stemmer i begge tilfeller, men gir ikke samme krone messige uttelling som i den gamle pensjonsordningen. I gammel ordning vil du få stigende lønn i hele din yrkeskarriere og det er den lønnen du slutter med som var pensjonsgrunnlaget. I ny ordning opparbeides pensjon i forskjellige beholdninger for folketrygden, tjenestepensjonsordningen, osv for hver måned i hele din karriere.

Dersom du ved pensjonsalder i gammel ordning slutter i lønnstrinn 65 (kr 542 900), vil du få **kr 358 314.- i pensjon**. Vi ser bort fra ATF-tillegg da Forsvaret pt. ikke vil la disse bli pensjongivende i SPK på samme måte som eks politiet. Politiet ville hatt eks kr 300 000.- i faste tillegg og de ville fått med samme arbeidsbelastning, kr 556 314 i pensjon. Pensjons-messig vil du tjene grovt på å slutte i Forsvaret og begynne i politiet.

I ny ordning tjener du opp pensjon måned for måned, fortsatt beregnet uten ATF-tillegg, da gevinsten i folketrygden er begrenset ifh til hva du ville fått, dersom dette hadde vært medregnet i tjenstepensjon. La oss si at du begynner i Forsvaret som 20-åring. De første 10 årene har du i snitt Ltr 35 (kr 335 500), de neste 45 (kr 384 700), deretter 55 (kr 452 900) og de siste 10 årene har du i snitt Ltr 65 (kr 542 900). Ditt pensjonsgrunnlag blir i dette eksemplet kr 17160000:40 år = kr429 000.- dvs **en pensjon på 283 140.- pr år**

Forskjellen mellom bruttoordningen og påslagsordningen er at du får kr 75 174.- mindre i pensjon hvert år fra du går av med pensjon. Lever du i 20 år so pensjonist har du fått 1 503 480.- mindre i pensjon enn i den gamle ordning. Det er denne summen du må spare opp for å få samme krone messig pensjon ved fylte 60 år ifh til bruttoordning. I begge tilfeller er pensjonsnivået 66 %. Dersom du i ny ordning jobber i 10 år til (frem til 70 år) og du i denne tiden har i snitt Ltr 75 (kr 695 500) blir din pensjon kr 482 300.-

Ovenstående er for å forklare den faktiske forskjellen mellom gammel og ny ordning. Hva man kommer frem til i forhandlingene, herunder overgangsordninger kan utjevne noe av forskjellene.

VI HAR GOD INNTEKT I FORSVARET, MEN DÅRLIG PENSJONS-GRUNNLAG

Ja, vi har det. I overkant av 2,8 mrd kroner i året er verdien av de tilleggene vi får iht ATFen mm. Det er denne summen Forsvaret ikke vil gjøre pensjongivende. I snitt jobber vi 1,7 årsverk i året, vi får betalt for den jobben vi gjør, men ikke pensjonsmessig. De eneste som får det i Forsvaret er de som er oberst og høyere, de fikk all ekstra inntekt omgjort til et

basistillegg og et individuelt tillegg. Tilsvarende sivile stillinger på samme nivå. I hovedsak var det overtid og ATF-tillegg som dannet grunnlaget for beregning av individuelt tillegg.

Vi unner dem disse offiserene og sivile på samme nivå tilleggene, men synes det er sterkt urimelig, at resten av personellet ikke skal få samme pensjonsmessige uttelling.

FØLGER FORSVARET HOVEDTARIFFAVTALEN?

Når det gjelder striden om hvorvidt ATF skal være pensjongivende eller ikke, må man gå langt tilbake i tid, i den tiden ATF var ATM. Da man var enige om hvilke tillegg man skulle få så kom spørsmålet om hvordan dette skulle reguleres avtalemessig for å unngå å reforhandle avtalen hvert år. Det var da man bestemte seg for å regulere tilleggene ved å bruke overtidsbetaling som grunnlag. Dette førte til at behovet for å forhandle avtalen hvert år, forsvant, da reguleringen ble ivarettatt gjennom hovedtariffoppgjøret. Det er det Forsvaret bruker mot oss som argument.

I ny Hovedtariffavtale er pensjon av variable og faste tillegg regulert gjennom vedlegg 4 og 5. Vedlegg 4 gjelder de som er født før 1963 og vedlegg 5 de som er født i 1963 og senere. Vedleggene legger til grunn at variable tillegg som hovedregel skal være pensjongivende. Forsvaret mener ikke det, men de er heller ikke part i avtalen. På ett eller annet tidspunkt må denne konflikten avdømmes gjennom rettssystemet.

ØNSKER FORSVARET Å IVARETA MILITÆRT PERSONELL RENT PENSJONSMESSIG?

BFO mener nei, som eksempel kan vi ta saken om personen i Kystvakta, som delvis vant fram i trygderetten. Trygderetten har i klart språk sagt at tilleggene i Kystvakta for denne personen var pensjongivende. Argumentene trygderetten har brukt for sin beslutning, er akkurat de samme som vi har brukt ovenfor Forsvaret.

Ovenstående er noe av årsaken til at Staten ved Forsvarsdepartementet anbefalte SPK å anke saken om Kystvakten inn for lagmannsretteten. SPK er redd for de eventuelle krav om etterbetaling som ville komme og Forsvaret mener at det vil gå utover operativ evne. Vår påstand, er at når personellet blir klar over hvor dårlig Forsvarets pensjonsordning er, vil mange velge å slutte. I gammel ordning ville man tape mye pensjonsmessig ved å slutte før aldersgrensen, slik er det ikke i den nye ordningen.

Forsvaret sparer ca 250 mil kr pr år ved å utsette forhandlingene, de er klar over det og utnytter personellets uvitenhet. Det er dårlig ivaretagelse av personell i Forsvaret, spør du oss. Forsvaret må uansett kompensere personellet for den frtiden de kjøper av oss, spørsmålet er om den avtalen vi har i dag er god nok. Pensjonsmessig er svaret nei.

SÆRALDERSGRENSER SKULLE VÆRT ET EGETEMA

Iht avtalen fra 3.mars 2018 står det klart at særalderspensjon skulle ferdigstilles før man begynte å diskutere hvilke grupper som skulle ha særaldersgrense. Regjeringen kjører et parallelt løp, noe som ikke er i samsvar med avtalen. I avtalen står det at dersom særaldersgrensen endres, skal de som har 10 år eller mindre igjen til pensjonsalder, inklusive 85 års regelen ha rett til å gå av på den gamle aldersgrensen. Nå ser det ut som de ser pensjon og særaldersgrenser i sammenheng. Det er skuffende om en Arbeiderpartiregjering ikke følger inngåtte avtaler med yrkesorganisasjonene. Mer om dette i neste utgave av Offisersbladet.

Vi ønsker alle en riktig fin vår og en riktig fin 17.mai.

10 gode grunner til å bli medlem

1. Har lavest kontingent av organisasjonene.
Tjenestegjørende betaler 0,95% av pensjonsgivende inntekt.
Betydning for deg: Kontingenten kan trekkes av på skatten hvert år og du får mer til overs.
2. Blant markedets beste forsikringer.
BFO-Pakken er unik med 8 elementer tilpasset en militær arbeidshverdag
Betydning for deg: Fullforsikret til lavest mulig pris.
3. Gratis elev, lærling- og kadettforsikring.
Betydning for deg: Du blir godt ivaretatt under utdanning.
4. BFO Forsikringskontor består av dyktige og uavhengige rådgivere som er spesialisert på BFO sine forsikringer.
Betydning for deg: Tilgang på de forsikringer som er tilpasset din livssituasjon.
5. Ungdomsorganisasjoner for unge medlemmer.
Betydning for deg: Mulighet til å påvirke.
6. Lokalforeninger i inn- og utland fordelt på 5 regioner.
Betydning for deg: Dine interesser blir ivaretatt uansett hvor du tjenestegjør.
7. Medlemsbladet Offisersbladet utgis i egen regi 6 ganger i året.
Betydning for deg: Du holdes orientert om viktige saker i forsvarssektoren av et anerkjent tidsskrift.
8. Vår hovedorganisasjon YS er partipolitisk uavhengig. Vi samarbeider med alle partier, når det tjener vår sak.
Betydning for deg: Ingen økonomisk støtte til politiske partier.
9. BFO-Skolen tilbyr spesiallagde kurs
Betydning for deg: Mulighet til faglig påfyll.
10. BFO-Stipend med inntil 12 500,- pr. år
Betydning for deg: Utdanning skal lønne seg.

Du forsvarer landet

– Vi forsvarer deg!

Foto: Torbjørn Kjosvold/Forsvaret

Besøk vår
nye nettbutikk
med tusenvis
av produkter

BREDENGEN.NO

BREDENGEN

” Vi forener teknisk kompetanse innen radiofrekvens, fiberoptikk og lavfrekvente teknologier under ett tak og tilbyr et høykvalitets produktsortiment for forsvarsmarkedet.

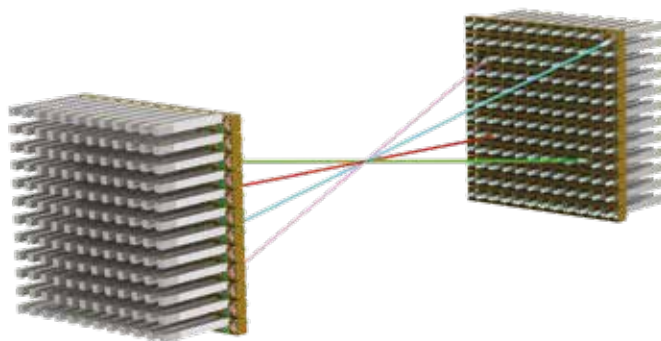
EMP OG LYNVERN

Vi leverer en omfattende portefølje med RF-beskyttelse. Vi har lang erfaring med å levere markedsledende koaksiale lyn-, EMP- og NEMP-beskyttere for å sikre kritisk og kostbart utstyr. Våre leverandører har også etablert et omfattende høyspenningslaboratorium for å verifisere at alle produktene samsvarer med internasjonale lyn-, bølge- og NEMP-standarder.

POLATIS® OPTISKE SWITCHER

Bredengen AS leverer hel-optiske (OOO) svitsjer fra HUBER+SUHNER Polatis. Disse må ikke forveksles med mer tradisjonelle optiske svitsjer (OEO) som kan føre til tap av data, forsinkelse og reduksjon av signalstyrke. En svitsj fra HUBER+SUHNER Polatis er perfekt til overvåking, beskyttelse, testing, fjernstyring av sprednett, datasenter og andre steder man ønsker å svitsje store mengder data på en sikker måte.

ROTARY SWAGING®

Rotary swaging (RS)-teknologien er patentert av vår leverandør Huber + Suhner, og adresserer et trade-off mellom fleksibilitet og lav demping som mange ofte står ovenfor. Innerlederen har overflaten til en solid ledning og kjernen til en flertrådet ledning, noe som gir fleksibilitet og fasestabilitet uten at det går på bekostning av demping eller returtap. RS-teknologien finnes bla på SPUMA-serien til Huber+Suhner som er et meget godt alternativ til f.eks LMR® og CNT® løsninger.

SJEKK QR-KODEN FOR MER
INFO OM ROTARY SWAGING®

BREDENGEN

Professor Birkelandsvei 25 | N-1081 Oslo
+47 21 00 91 00 | bredengen@bredengen.no

Jagerpiloten Ylva Nordahl er tilbake

Forfatteren Grethe Bøe kommer nå med en ny spennings-thriller- «Snøleoparden», som er en oppfølger av suksessen «Mayday», som handlet om F-16 piloten (nå F-35 pilot) Ylva, som under et tokt og et komplott, blir lurt inn over Russisk luftrom av en konfliktsøkende amerikansk general, og skutt ned. I «Snøleoparden» er F-35 piloten Ylva igjen i fokus, da hun vikles inn i et storpolitisk spiondrama, nok en gang av den konfliktsøkende amerikanske generalen. Denne gang har generalen og sine medsammensvorne planlagt å sprengre en amerikansk atom-ubåt, når den blir tvunget til å søke nødhavn på Svalbard. Det kompliserte og spennende plottet står nesten til troende, men at en F-35 pilot plutselig befinner seg i spionomgivelser i Beijing, er kanskje noe usannsynlig. Men det er spennende nok, til at det er vanskelig å ta pauser når man leser denne boken. Uten å røpe for mye, så kan jeg si at Ylva lykkes med å stoppe «terroraksjonen».

Jeg gratulerer Grethe Bøe med en meget spennende bokutgivelse. Helt til slutt - det heter ikke ratt i en cockpit, men stikke, og F-35 opereres ikke fra Bodø, men fra Ørland Hoved-flystasjon.

«Snøleoparden» som utgis på forlaget Cappelen Damm ISBN 978-82-02-77239-0 er anbefalt lesning!

Einar Holst Clausen

Den Kongelige kidnappingen

Ulrik Høisæther markerer seg nå med den spennende kriminal-romanen «Den kongelige kidnappingen»! En russisk utbryter-gruppe har planlagt og gjennomfører kidnapping av prinsesse Ingrid Alexandra på Skaugum. Gardevakten og de to politibetjentene blir skutt og drept, og prinsessen bortført. Sterke økonomiske krefter, presteskapet og en maktsøkende person sentralt plassert i Kreml står bak kidnappingen i dette spennende plottet, eller går dette helt til topps? Det viser seg at Prinsessen skal brukes som pressmiddel for å få Norge til å godta en justering av en delelinje i Barentshavet, grunnet et enormt oljefunn!

Her kobles politimannen og tidligere spesialstyrkesoldaten Frans Nansen inn. Han får med sin spesielle bakgrunn og personlige egenskaper, oppdraget med å finne prinsessen og få henne tilbake til Norge. HKH Kronprins Haakon har direkte kontakt med Frans, og herfra er historien full av action. Det blir vanskelig å legge boken fra seg, for dette er faktisk noe som under spesielle omstendigheter kunne blitt gjennomført.

Boken kommer ut på Gyldendal forlag, og er anbefalt lesning. ISBN 9 788205 584730

Einar Holst Clausen

Fangeslottet Colditz – nazistene sa at flukt var mulig, de tok feil

Ben Macintyre, en av verdens beste forfattere av spionhistorier fra virkeligheten, har skrevet denne boken, som i alt alvoret også har mye humor i seg. I tiden fra 1940 til 1945 får vi møte en rekke meget spesielle fanger. For her plasserte tyskerne offiserer med en viss status, som de mente kunne brukes for å presse sine fiender. I boken beskrives de mest fantasifulle fluktplaner og forsøk på å flykte fra det fluktsikre «slottet». Utrolig kreativitet blant fangene. De lagde falske uniformer, adgangskort og våpen av det de kunne finne av stoffer og materialer. Der var det fangevoktere som lot seg bestikke, og vi møter forskjellige tyske sjefer på fangeslottet, alt fra drukkenbolter til renspekka nazister.

Med en slik multinasjonal gruppe av fanger, dannes det et eget samfunn. De laget teaterforestillinger, der også tyske offiserer var blant publikum. Enkelte VIP-fanger, slik som flygeresset Douglas Bader, fikk ha en egen fangesoldat som oppasser/tjener. I Colditz var det blant andre Polske generaler, en tannlege som var kodeekspert og hemmelig agent, som også hjalp medfanger med trekking av tenner. En meget kjent fange var David Sterling, grunnleggeren av Special Air Service (SAS), ankom i 1944, etter å ha blitt tatt til fange under ørkenkrigen. Boken er rikt illustrert med bilder, og vi får også lese om hvordan det gikk med de mest omtalte fangene og de tyske offiserene etter krigen. Det gjør boken desto mer lesbar. Når man ser på kildeoversikten, hva Macintyre har lest av litteratur, og hvor mange tidligere fanger han har intervjuet, skjønner man hvor mye arbeid som ligger bak en slik bokutgivelse! Jeg anbefaler denne boken.

Boken utgis på Kagge Forlag ISBN 978-82-489-3180-5

Einar Holst Clausen

Disse søker stillingen som sjef FOH:

Kontreadmiral Ole Morten Haugen Sandquist, nk ved FOH i dag

Generalmajor Ingrid Margrete Gjerde, styrkesjef UNFICYP

Flaggkommandør Oliver Berdal, i dag sjef for Kystvakten.

Generalmajor Lars Lervik, i dag sjef Hæren

Kontreadmiral Rune Andersen, i dag sjef for Sjøforsvaret.

Disse søker stillingen som Stabssjef Forsvarsstab:

Generalmajor Øyvind Johan Kvalvik, i dag investeringsdirektør FMA

Viseadmiral Louise Kathrine Dedichen, i dag sjef for militærmisjonen i Brussel

Generalmajor Ingrid Margrethe Gjerde, i dag FN's styrkesjef på Kypros

Brigader Eystein Malkenes Kvarving, FSJ'ens pressetalsperson

Visekorporal Nicolai Nordbye Langfeldt, sambandssoldat

Generalmajor Odd-Harald Hagen, forsvarsattache

Lykke till!

Norske soldater fra artilleribataljonen sammen med amerikanske soldater fikk besøk av Sjef FOH Generalloytnant Yngve Odlo under øvelsen Joint Viking.

OPTICAL BEARING DEVICE

With our Optical Bearing Device, the Navigation Officer can determine the ship's position, independently of the GPS and detect spoofing or jamming to the GPS system

Hanging Version
Pull-Down from Deck-Head

Type Approved;

Meets the requirements of SOLAS V/19.5.3
for Gyro-Compass Bearing Repeater

Approved Body No.:
0575

Approved Body No.:
0097

 SCANDINAVIAN
MICRO SYSTEMS

www.scansys.no

Email: sales@scansys.no

Oslo, Norway: +47 6681 2740
Fort Lauderdale, USA: +1 954 583 5700
London, UK: +44 20 8550 6458

Putins farlige ritt på atom-tigieren

Da Russland invaderte Ukraina kom Putin med en skrekkelig advarsel om at enhver som prøvde å stoppe Russland ville møte konsekvenser som ingen hadde sett før.

■ Av Tor Husby

De fleste russiske diplomater i Geneve strålte av stolthet etter denne meldingen fra helvete, beretter diplomaten Boris Bondarev som hoppet av. «Endelig skal vi vise amerikanerne hvem som bestemmer!» En annen kollega anbefalte at Russland burde smelle av en atombombe over en av Washingtons forsteder. «Da vil amerikanerne skite i buksene, springe til oss og be om fred». Diplomaten avviste muligheten for amerikansk gjengjeldelse. «Foreign Affairs» (november-desember 2022)

UTILSLØRTE TRUSLER

Putin har gjentatte ganger kommet med utilsloorte trusler om å bruke atomvåpen hvis Vesten overskred ikke nærmere definerte grenser for å levere Ukraina våpen. Atomkrigstruslene viser både den begrensede varigheten og verdien av Russlands tidligere løfter og erklæringer om ikke-bruk av atomvåpen, senest en måned før invasjonen. Mest av alt demonstrerer de hvor ufattelig krigersk og hensynsløs president Putin er. Hvis noen bryter tabuet om ikke-bruk av atomvåpen ligger han på førsteplass. Han har en stor heilageng i befolkningen. Det er en utbredt oppfatning at atomvåpnene gjør Russland til en stormakt som andre land må adlyde. I TV-debatter tales det hyppig åpent om den beste måten å bruke a-våpen mot Vesten, mens offisers-korpset er genuint mer komfortabelt ved tanken om en begrenset atomkrig. Derimot kan Kinas president Xi Jinping bli en uventet hindring. I fjor høst underskrev han to generelle erklæringer mot å komme med atomkrigstrusler, første gang sammen med Tysklands forbundskansler Olaf Scholtz i Beijing, andre gang under G20 toppmøtet i Indonesia der Putin ikke deltok.

Putin har knyttet president Luka-

sjenko i Belarus både til sin atomkrigstrategi og til krigen i Ukraina. Lukasjenko lot Putin bruke belarusisk territorium i hovedangrepet mot Kiev 24. februar og påstod at Putin ble presset inn i den 3. verdenskrig av NATO og USA. Han arrangerte også en folkeavstemning om Russland skulle få stasjonere atomvåpen i Belarus. Dette «godtok» velgerne.

RUSSISK MILITÆRDOKTRINE

Putins atomtrusler oppstod ikke med invasjonen av Ukraina, men har lenge sittet løst i Kreml. I militærdoktrinen fra 2014 slo man fast at atomvåpen skal brukes hvis landets sikkerhet er i fare. Dette er i tråd med hva Den internasjonale domstol i Haag har uttalt og som gjelder alle atommakter. Men Russlands militærdoktrine går lenger og sier at a-våpen også kan bli brukt under visse omstendigheter, eksempelvis hvis Russland ble angrepet med konvensjonelle våpen. En fare ved denne tankegangen er at i Kreml

kan detonere taktiske atomvåpen hvis Russland presses ut av noen av de fem annekterte delene av Ukraina. Fra i høst er de jo «russisk territorium». At krigen har kjørt seg fast, kombinert med de store tapene og uro blant elitene i Kreml kan føre til at Putin hiver seg over atomknappen. Rasjonelt? Absolutt ikke! Men selve invasjonen var irrasjonell. Likevel ble den besluttet.

Atomvåpnene og truslene om bruk av dem er en sentral del av Russlands strategiske verktøykasse. De brukes bevisst tveetydig for å desinformere og splitte Vesten og for å få andre land til å bøye seg for Russlands vilje. Danmark har ikke glemt at Russland truet med å bruke atomvåpen mot danske krigsskip hvis Danmark sluttet seg til NATOs ballistiske missilsystem. I en viss forstand virker truslene. NATO ønsket ikke å opprette en flyforbudssone i Ukraina i 2022, som president Zelensky bad om, fordi dette kunne bringe Vesten i krig med Russland.

RUSSISK UNDERLEGENHET

Putins atomtrusler minner om Sovjetunionen under den kalde krigen. Den dype forklaringen på gjenoppstandelsen av det uhyggelige fenomenet er at Russlands konvensjonelle stridskrefter i det 21. århundre er langt underlegne NATOs og Vestens. Jo lenger krigen varer i Ukraina, desto svakere blir Russland på det konvensjonelle militære område. Professor Mark Galeotti hevder i «Putins Wars» at Russland ødslet bort 20 års rådyr forsvarssatsning på 20 dager i 2022.

Den 22. september offentliggjorde forsvarsminister Sjojgu at Russland hadde mistet nær 6.000 døde fra februar. Tapene er tre ganger så høye som i Afghanistan (1.600 i året, 14.500 totalt i 1979-1989). Anslag fra EU og USA, går ut på at de russiske tapstallene trolig er 200.000 døde og sårede, kanskje mer, kanskje mindre. Militære kilder i USA, nevner 180.000. Dette stiller

Norges forsvarssjef general Eirik Kristoffersen seg bak. Ukraina skal ha mistet 100.000 soldater, og 30.000 sivile.

Tilbake til Sjoigus tall: Hvis tapene var på 6.000 mann er det vanskelig å forstå hvorfor president Putin samme dag beordret en «begrenset» mobilisering av 300.000 soldater. Sjoigus tapstall rimer heller ikke når man ser på bildene av de kolossale mengder av tungt materiell som er sprengt i filler på slagmarken.

Fra en prøveutskyting av atomrakett.

Forsvarsminister Sergej Sjoigu til venstre og forsvarssjef Valerij Gerasimov.

Atomraketten RS 24 vises frem på den Røde Plass.

Forward Repair System NATO

Det danske firmaet Glaucus leverer alt fra UAV'er, til blant annet sensorer, håndvåpen og taktisk kommunikasjon. Nå har de konstruert et mobilt multiverksted basert på et forsterket standard NATO Stanag flak.

Forward Repair System NATO på rekke og rad på logistikkbasen i Danmark. Foto Glaucus

fakta:

FORWARD REPAIR SYSTEM NATO:

Betegnelse: FRSN (Forward Repair System NATO)

Vekt: 12 tonn

Standard: CE, CSC, AECTP, STANAG

Kran: løfter 7 tonn 360 grader 5 m høyde

Generator: 70 kVA, 230/400V, 50 Hz, Multi-fuel

Kompressor: 10 bar, 900 l/min, 100 liter, 20 m slange

Verktøy: manuelle, elektriske, pneumatiske og diagnostiske

Sveiseutstyr: MIG, MAG, TIG og IH

Sikkerhet: førstehjelps-sett, brannslukning, øyevask, nød-dusj

Komfort: Varme i gulv, god belysning + stridslys og fortelt

Pris: 4,5 millioner kroner

Systemet leveres med presenning som dekker hele containeren.

Alle tilpasninger kan gjøres, inkl aircondition.

Komplett og klar til bruk. Foto Offisersbladet

Demonstrasjon av motorservice på CV90. Foto Glaucus

■ Av Einar Holst Clausen

Offisersbladet tok i februar turen til Ålborg kaserne, der den danske hæren har en logistikk-base. Der står flere av den danske hærens mobile verksteder. Med på turen var også BFOs vara HTV i Hæren Tony

Johansen og en representant fra Hærstaben, begge med lang teknisk og logistisk erfaring. Da vi ankom, sto to komplette mobile verksteder klare for demonstrasjon. Ett for Offisersbladet, og ett for representantene fra den tyske stridsvognsprodusenten Krauss Maffei Wegman

(KMW), som også viser interesse for et slikt effektivt og mobilt «felt-verksted».

Administrerende direktør for Glaucus, Christoffer Gregers Glæsel og to ansatte, fortalte om utviklingen og produksjonen som foreløpig gjøres i Italia, Danmark, USA og Australia er

foreløpig på kundelisten, og stadig flere land vurderer å anskaffe dette «columbi-egget» av reparasjoner/logistikk. Denne «flat-rack'en» har blant annet egen kran, kraftig generator, luftkompressor, sveiseapparat og stålkutter, og et stort utvalg av verktøy. Fra den spesialkonstruerte

Leopard stridsvognsreparasjon i felt. Foto Glaucus

Forward Repair System NATO klar til transport. Foto Glaucus

Vi fikk en grundig gjennomgang av systemet. Foto Offisersbladet

containeren er lastet av, til den er operativ, tar det kun fem minutter.

Christoffer Glæsel forteller at FRSN kommer med omfattende dokumentasjon, fem dagers opplæringskurs, serviceoppfølging og mulighet for spesialtilpasninger. Ved å skanne en QR-kode i containeren, kobles

man rett til Glaucus-support. Han forteller videre at med en mulig storleveranse til USA, så vurderes det å legge produksjonen av FRSN til USA. Glaucus består i dag av tre ansatte (i tillegg til produksjonsleddet), men med stadig flere interessenter og kommende ordre, skal de nå ansette

flere ved sitt hovedkontor i København.

Om dette er en aktuell anskaffelse for det norske forsvaret, spesielt Hæren, er opp til fagekspertisen å vurdere. Men med alt som i det siste er skrevet om sviktende logistikk og mangel på teknikere, så bør dette

være en effektivisering og samtidig personellbesparende.

Selv om Glæsel ikke ønsket å kommentere andre lands bruk av systemet, så har Offisersbladet fra andre kilder, fått vite at Danmark har donert FRSN-systemet til Ukraina. Så da blir FRSN utvilsomt «proven in combat».

Programkonferanse Luftsystemer

Forsvarsdepartementet og Forsvars- og sikkerhetsindustrien forening (FSi), gjennomførte denne konferansen på Holmen Fjordhotell den 15. februar. Temaet i år handlet mye om erfaringer fra krigen i Ukraina. Førsteamanuensis fra Luftkrigsskolen Lars P Haga foredro om enorme russiske missilangrep, manglende luftherredømme på begge sider, mislykkede russiske luftlandeoperasjoner, ukrainske asymmetriske svar, og viktigheten av et operativt luftvern. Han kom også inn på viktigheten av spredning, kamuflasje, villedning god varsling og evne til regenerering.

Oberstløytnant Egil Daltveit fortalte om russisk ledelseskultur, som er preget av de to F'er, nemlig frykt for overordnede og forakt for underordnede. Oberstløytnant (Luft) Kari A. Sløveren orienterte så om lærdommer fra krigen i Ukraina får innvirkning på utviklingen av norsk luftvern. Et effektivt luftvern har vist seg å være avgjørende. Det gjelder mengde, miks, mobilitet og integrasjon. Det blir viktig å ha sensorer og evne til å forsvare seg mot alle trusler i alle luftlag.

Audun Abrahamsen fra Kongsberg-gruppen, kunne imidlertid fortelle om utfordringer i leverandør-kjeden. Kongsberg har totalt ca. 2.000 leverandører, hvorav 700 leverer direkte til deres produkter (200 norske), ytterligere 1.000 norske leverandører leverer indirekte varer og tjenester. Utfordringer med å ha mange leverandører er en ting, men også blant annet mangel på enkelte komponenter i verdensmarkedet, dyrere råvarer, samt utfordrende og kostbar frakt.

Videre orienterte Pål Kristensen fra Nordic Unmanned om deres utvikling og salg av mindre til mellomstore droner, eksempelvis til maritim overvåking. Her vil Offisersbladet følge opp med en artikkel om Nordic Unmanned. Bruk av droner har vist seg meget effektivt under krigen i Ukraina. Forsvarets Forskningsinstitutt (FFI) ved Christian Brunsvig fulgte på med en grundig orientering om utvikling av droner og dronebruk til etterretning og som våpen. Droner har som Brunsvig sa, høy tilgjengelighet, med stor teknologisk fleksibilitet, og med potensiell stor effekt og lav risiko. FFI forsker mye på operativ bruk av droner.

Einar Holst Clausen

Godt oppmøte på FD og FSi sin programkonferanse Luftsystemer.

Norge sender piloter og teknisk personell til Danmark

Forum melder at sjefene for luftforsvarene i Norge og Danmark har signert en avtale om Sea Hawk-utveksling. Sjefen for Maritim Helikopterverving bekrefter dette. Norge sender 17 personer som skal jobbe i en dansk helikopterskvadron. Dette er særdeles positivt for Norge og Danmark, sier Stueland til Forsvarets forum. Stueland sier det blir en kombinasjon av opplæring og utøvende virksomhet. Varigheten på avtalen er fire år. Dette er kompetanse vi trenger når vi selv skal operere maritime helikoptre, opplyser Byre. Det norske personellet innebefattes av særavtalen for økonomiske vilkår for tjeneste ved NATO-staber og enheter i utlandet.

Einar Holst Clausen

Kilde: Forsvarets Forum

KONGSBERG

ONE SYSTEM

- TO GROW WITH

MIX OF MISSILES

- FOR MISSION FLEXIBILITY

EVOLUTION CONTINUES

- APPROACHING FULL SPECTRUM AIR DEFENCE

AIM-120 AMRAAM

AMRAAM Extended Range (ER)

AIM-9X Sidewinder

www.kongsberg.com

NASAMS
Air Defence System

Heimevernet skal utdanne ukrainske soldater i Norge

I slutten av april forventes de første ukrainerne til Trøndelag og HV-12 for opplæring innen sanitet, skarpskyting og som lagførere.

Oberst Jens Christian Junge i samtaler. Foto Kristian Kapelrud, Heimevernet.

■ Av Rune Haarstad, Heimevernet

Det er travelt hos HV12! - Samtidig som vi leder det norske bidraget med soldatutdanning hos britenes OP INTERFLEX, skal vi nå utdanne ukrainere her hos oss. Vi jobber nå hardt for å bli klar til å ta imot de, sier Sjef HV12, oberst Jens Christian

Junge. Forlegning, utdanningslokaler og treningsfasiliteter er nå i ferd med å komme på plass. Tolkere og instruktører er også i ferd med å bli engasjert.

NORSK INITIATIV

Utdanningen i Norge starter i slutten av april i trøndelagsområdet, og vil bli gjennomført i flere runder ut

2023. - Vi planlegger med at oppdraget forlenges utover 2023. Dette er et norsk initiativ med fagutdanning innen sanitet, skarpskyting og lagfører gevær for ukrainske soldater.

Lengden på kursene vil være fire uker, og våre instruktører må forvente lange arbeidsdager som vil kreve mye både fysisk og psykisk.

STOR INTERESSE

Heimevernet gikk ut til både egne soldater i HV-områdene, og fikk i tillegg mange gode kandidater fra resten av Forsvaret som instruktører til dette oppdraget. - Våre soldater er voksne folk. Med familie og sivil bakgrunn. - akkurat som ukrainerne som skal utdannes. Det var stor interesse for dette oppdraget,

Øvingsfeltet til HV-12 fylles opp av skyttergraver og ildstillinger for å skape noe av det stridsmiljøet de ukrainske soldatene vil møte i forsvaret av sitt eget land. – Vi er klare, sier Sjerf HV12, oberst Jens Christian Junge. Foto Kristian Kapelrud, Heimevernet.

Kontor og kurslokaler er også på plass og Heimevernet er klar til å ta imot de første ukrainerne i slutten av april. Foto Kristian Kapelrud, Heimevernet.

forteller oberst Junge. – bare minutter etter at jeg fortalte om det til NRK radio hadde jeg de første fra HV-områdene på tråden.

GODT VERTSKAP

I tillegg til å rekruttere instruktører, jobber vi nå for harde livet med å legge til rette for å ta imot ukrainerne, med losji og forpleining.

Enkel velferd, mulighet til trening. Vi skal ikke bare trene opp disse soldatene - vi skal også ta godt vare på de og vise god trønderisk gjestfrihet. Akkurat nå graves, og ferdigstilles det «gode gammel-dagse» skyttergraver som vil bli ett av flere stridsmiljøer de ukrainske soldatene vil møte i sitt eget land.

FØLGENDE FAGUTDANNING PLANLEGGES:

1. Basic Medic kurs (sanitet)
2. Geværlagførerkurs (befalsutdanning)
3. Grunnleggende skarpskytterkurs

Landet ved grensen

Navnet Ukraina betyr «landet ved grensen», noe som antyder en utkant. En gang var Ukraina et sentrum, men gjennom århundrer med kriger og delingsavtaler ble landet gradvis til et russisk lydrike.

■ Tekst Trond Sætre

Da Rus (også kjent som Gardarike i Norden) ble grunnlagt av vikinger på 800-tallet, ble byen Kyiv i det nåværende Ukraina sentrum for den østslaviske statsdannelsen. Derfor ble det også kalt Kyivriket. Rikets storhetstid opphørte på 1000-tallet, da det gradvis gikk i oppløsning grunnet indre stridigheter. Dødsstøtet kom da mongolene gylne horde under Batu Khan invaderte på 1200-tallet. Imens ble et ble nytt styrefyrstedømme dannet i Moskva i 1263.

Trefningen ved den russiske elven Ugra i 1480, der moskovittene sto mot mongolene, endte med at sistnevnte trakk seg tilbake grunnet manglende forsterkninger. Det var slutten på mongolske trusler mot Øst-Europa, og den gylne horde gikk etter hvert i oppløsning.

Ved Svartehavet var likevel mongolenes etterkommere, tatarerne, blitt værende. Noen av tartarklanene hadde gått fra å være nomader til å bli stedbundne, og opprettet Krimkhanatet i det østlige Ukraina. Som navnet tyder på, hadde statsdannelsen sitt hovedsete på Krimhalvøya.

Imens presset Litauen og Polen mongolene tilbake på 1300-tallet, og de to landene, som etter hvert inn gikk en union, annekterte mye av det tidligere Kyivriket. Men resultatet var kulturmotsetninger, særlig mellom katolikker og ortodokse, og klasse-motsetninger mellom den polske adelen og ukrainske bønder. Under ledelse av hetman (kommandør) Bohdan Khmelnytskyj sto ukrainske kosakker i spissen for Khmelnytskyj-oppstanden av 1648. Hetmanen greide til og med å glatte over fiendskapet mellom kosakker og tatarer, og fikk til en allianse med Krimkhanatet. Opprørsvåren i Ukraina sammenfalt med den populære kong Władysław 4. Vasas død, som innebar slutten på samveldet Polen-Litauens politiske stabilitet.

Etter noen vellykte beleiringer gikk samveldet med på å etter-

komme Khmelnytskyjs krav om anerkjennelse av kosakkenes og de ortodokse kristnes status. Khmelnytskyj så for seg et uavhengig rike med seg selv som hersker, men striden blusset opp igjen i 1651, da katolske biskoper ikke ville respektere betingelsen om at den ortodokse patriarken av Konstantinopel skulle ha adgang til det polske senatet. Etter kosakkenes nederlag ved den ukrainske byen Bila Tserkva skiftet tatarne side, og Khmelnytskyj måtte alliere seg med den russiske tsar Aleksej 1. for å oppnå noen grad av løsrivelse.

Tsaren holdt sin del av avtalen ved å angripe polsk-litauiske besetninger i juli 1654. Den polsk-russiske krig varte helt til 1667, men ble begynnelsen på det russiske imperiets storhetstid. Etter denne ble Ukraina delt politisk mellom Polen-Litauen og Russland, langs den store elven Dnepr. Kyiv var inkludert i den russiske innflytelsessfæren.

Men misnøyen med det russiske styret steg blant de ukrainske kosakene. Under den store nordiske krig gikk hetmanen Ivan Mazepa i forbund med Karl 12. i håp om å få opprettet en selvstendig stat i Øst-Ukraina, før håpet brast med svenskenes nederlag ved Poltava i 1709. På 1700-tallet,

og særlig under regimet til Katarina den Store fra 1762 til 1796, ble store deler av Ukraina lagt administrativt inn under det russiske imperiet.

Russland styrket sin stilling ytterligere etter den russisk-tyrkiske krigen av 1768–1774. Den utløsende faktoren var tyrkiske påstander om en massakre, utført av russiskstøttede kosakker, i den osmanskontrollerte byen Balta i Ukraina. I den påfølgende krigen seilte den russiske flåten for første gang i Middelhavet, og allierte seg med opprørere i Midtøsten. Russland var på offensiven, men etter press fra Storbritannia og de sentraleuropeiske stormaktene gikk Katarina i 1774 med på forhandlinger for å forhindre europeisk storkrig. Fredsavtalen sikret Russland betydelig makt i Svartehavet. Krimkhanatet ble gjort uavhengig av det osmanske riket, russerne fikk to havner med ubegrenset suverenitet på Krimhalvøya, og en del av Jedisian-regionen i det sørlige Ukraina.

Khanatet ønsket ikke egentlig uavhengighet fra det osmanske riket, i alle fall ikke en uavhengighet som ga russerne mer makt over Krim. Tatarlederen Devlet Giray kuppet tronen i protest mot den russiske innflytelsen, og prøvde å overtale osmanene til å bryte traktaten. En stund lot russerne ham likevel få styre som khan, før russiske stryker invaderte Krim i november 1776, og en av Katarinas favoritter, Sahin Geray, ble satt på tronen.

«[Sahin] Giray er et redskap. Russenes mål er å ta Krim», raste Devlet fra sitt eksil. Og det gjorde de. Etter flere opprørsforsøk innlemmet Kata-

rina Krim regionen i Novorossiia den 19. april 1783. På dette tidspunktet hadde ikke tartarene lenger ressurser til å fortsette kampen mot russisk innflytelse, og mange av dem dro i eksil.

Novorossiia («Nye Russland»), et navn som skal ha vært uttenkt av Katarina selv var sammensatt av det sørlige Ukraina, Bessarabia (nåværende Moldova), og deler av den nåværende russiske Svartehavskysten.

Polen ble delt tre ganger på 1700-tallet, og den siste av disse, i 1795, førte til at Polen sluttet å eksistere som stat. Den innebar også at meste-parten av Ukraina kom på russiske hender. Foranledningen var at osmanene i 1787 framsatte et krav om at russerne skulle forlate Krim og oppgi befestningene sine i Svartehavet. Resultatet var nok en krig. Med Østerrike som Russlands allierte måtte tyrkerne også utkjempet kamper på Balkan, men Krim og det sørlige Ukraina var denne gangen den viktigste krigsskueplassen.

Russerne hadde håpet å kunne erobre Konstantinopel, men frykten for prøyssisk innblanding førte dem igjen til forhandlingsbordet. Resultatet var uansett at Russland ytterligere forsterket sin stilling i Ukraina. Anneksjonen av Krim ble formelt akseptert av det osmanske riket, og russerne fikk hele Jedisian-regionen.

Fra og med da ble førte Russland en koloniserings- og assimileringspolitikk i de ukrainske områdene, mens den ukrainske nasjonalfølelsen gradvis vokste fra midten av 1800-tallet

Sikkerhetssenteret Rørvik AS er et ledende kurssenter i Norge innenfor simulatorbaserte kurs og andre opplæringstilbud innenfor marin og maritim sektor.

Tilbudene er basert på innovative løsninger med høy teknologisk og pedagogisk standard.

Sikkerhetssenteret Rørvik AS har alle kursene du trenger for å fornye ditt sertifikat, enten det er gyldig eller utgått. Med Norges råeste simulator er re-treningen blitt til en lek.

VI TILBYR BL.A. FØLGENDE KURS/ RE-TRENING:

- Videregående sikkerhetsopplæring
- Medisinsk behandling
- GMDSS – GOC
- GMDSS – ROC

VI HAR OGSÅ:

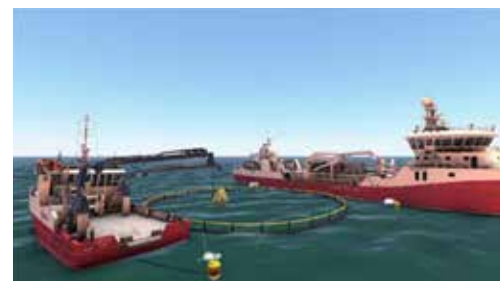
- Grunnleggende sikkerhetskurs for sjøfolk
- Sikkerhetsopplæring på mindre skip
- Redningsfarkost
- H-MOB
- Hurtigbåtkurs – BRM/ERM
- ECDIS – ARPA
- Pluss mange flere.

FOR DE MED UTGÅTTE SERTIFIKATER:

- Sertifikatprøven (re-trening)
- 66t sikkerhetsopplæring

**SJEKK UT
VÅR QR KODE**

Vi tilbyr også Dekksoffiser klasse 5 og Dekksoffiser klasse 6. Nettbasert og klasseromsundervisning.

TA KONTAKT:

post@ssras.no eller
Telefon 74 39 22 22

Så hjelper vi deg med hvilke kurs du trenger.

ssras.no

Vår støtte til Ukraina ligger fast

I disse dager er det ett år siden det russiske regimet startet sin krig mot Ukraina. Krigen har fått enorme konsekvenser. Titusener av soldater og sivile har blitt drept. Millioner av mennesker har måttet flykte. Store deler av Ukraina har blitt lagt i grus. Ødeleggelsene er ufattelige.

Krigen har satt Europa på en ny kurs. Utfallet bestemmes av Ukrainas forsvarsevne og forsvarsvilje. Klarer ikke Ukraina å slå tilbake angrepet, vil Russland og andre land i fremtiden på ny kunne bruke krig for å tvinge sin vilje på naboland. Dette vil være svært alvorlig også for Norge.

Russlands angrep har et omfang som vi ikke har sett i vår del av verden siden 1945. Angrepet preges av råskap og fullstendig forakt for menneskeliv. På tross av dette har Ukraina vist oss at et land med forsvarsevne, samhold og offervilje kan stå imot en militært overlegen angriper. Samtidig har Vesten og NATO stått fjellstøtt under press. Det er etablert en sterk koalisjon av stater som har isolert Russland politisk og økonomisk, og som støtter Ukraina med donasjon av store mengder militært materiell.

Vi har også fått bekreftet at samarbeidet mellom allierte fungerer. På få dager iverksatte NATO sine forsvarsplaner og styrket sitt militære nærvær i medlemslandene på østflanken for å hindre utvidelse av konflikten. USA flyttet styrker over Atlanterhavet for å støtte Europa. Vest-europeiske land flyttet styrker østover for å forsvare allierte med grense mot Russland. Det er viktig å understreke at NATO ikke er i direkte militær konflikt med Russland. Likevel er NATO uvurderlig som møteplass for sikkerhetspolitisk samtaler og koordinering av tiltak.

Den internasjonale militære støtten har vært avgjørende for Ukrainas forsvar. Selve støtten skjer gjennom det såkalte Ramsteinformatet. I nært samarbeid med USA kartlegger og prioriterer Ukraina sine viktigste behov, og basert på slike oversikter gir Ukrainas partnerland militært materiell, enten fra egne beholdninger eller rett fra industrien.

Det er naturlig for Norge å bidra til denne støtten. Som et lite land er det viktig for oss at mellomstatlige konflikter løses på fredelig vis. Stein for stein har vi bidratt til å bygge trygghet i Europa siden 1945. Det har gitt den hittil lengste perioden med fred og utvikling i vår del av verden, inntil Russland satte en brutal stopp med sitt inntog i Ukraina.

Norge var blant de aller første landene som ga våpenhjelp til Ukraina. Bare fire dager etter angrepet donerte regjeringen 2000 M72 panservernvåpen. Senere har vi gitt mer militært materiell, både tyngre våpen som selvdrevet artilleri og luftvern- og panservernmissiler, og andre viktige ting som sanitetsmateriell, soveposer, hjelmer og splintvester. Nylig kunngjorde vi donasjon av stridsvogner til Ukraina. På ett år har vi bevilget militær støtte på til sammen 5,6 milliarder kroner. Dette plasserer Norge blant de land som gir mest per innbygger til Ukraina.

Regjeringen har også utformet et omfattende, flerårig program for støtte til Ukraina. Programmet bygger på et bredt tverrpolitisk forlik og gjør Norge til en stor og forutsigbar aktør i den videre internasjonale innsatsen for Ukraina. Programmet øremerker femten milliarder kroner hvert år i fem år til Ukraina. Programmet skal finansiere både militær støtte og sivil bistand, siden landets lovlig myndigheter må ha kontroll i sine områder for at gjenoppbygging skal ha noen hensikt. For 2023 foreslår regjeringen at 7,5 milliarder kroner brukes for militære formål.

Når det gjelder den militære støtten, så følger vi fire hovedspor. Vi vil fortsatt donere materiell fra Forsvaret for å møte akutte ukrainske behov. Vi gjør dette i nær koordinering med andre partnerland, for å sikre at

landet får det materiellet som trengs aller mest, og for å gi ensartet materiell slik at opplæring, vedlikehold og logistikk forenkles. Vi vurderer løpende Ukrainas behov for militært materiell opp mot vårt eget behov for tilstrekkelig nasjonal beredskap i et krevende sikkerhetspolitisk klima.

Vi vil bidra til flernasjonale fond for koordinerte anskaffelser av militær støtte til Ukraina. Disse fondene har nær kontakt med Ukraina for å identifisere og prioritere behov, og har leverandører over hele verden slik at de kan få raskest mulig levering til lavest mulige kostnader.

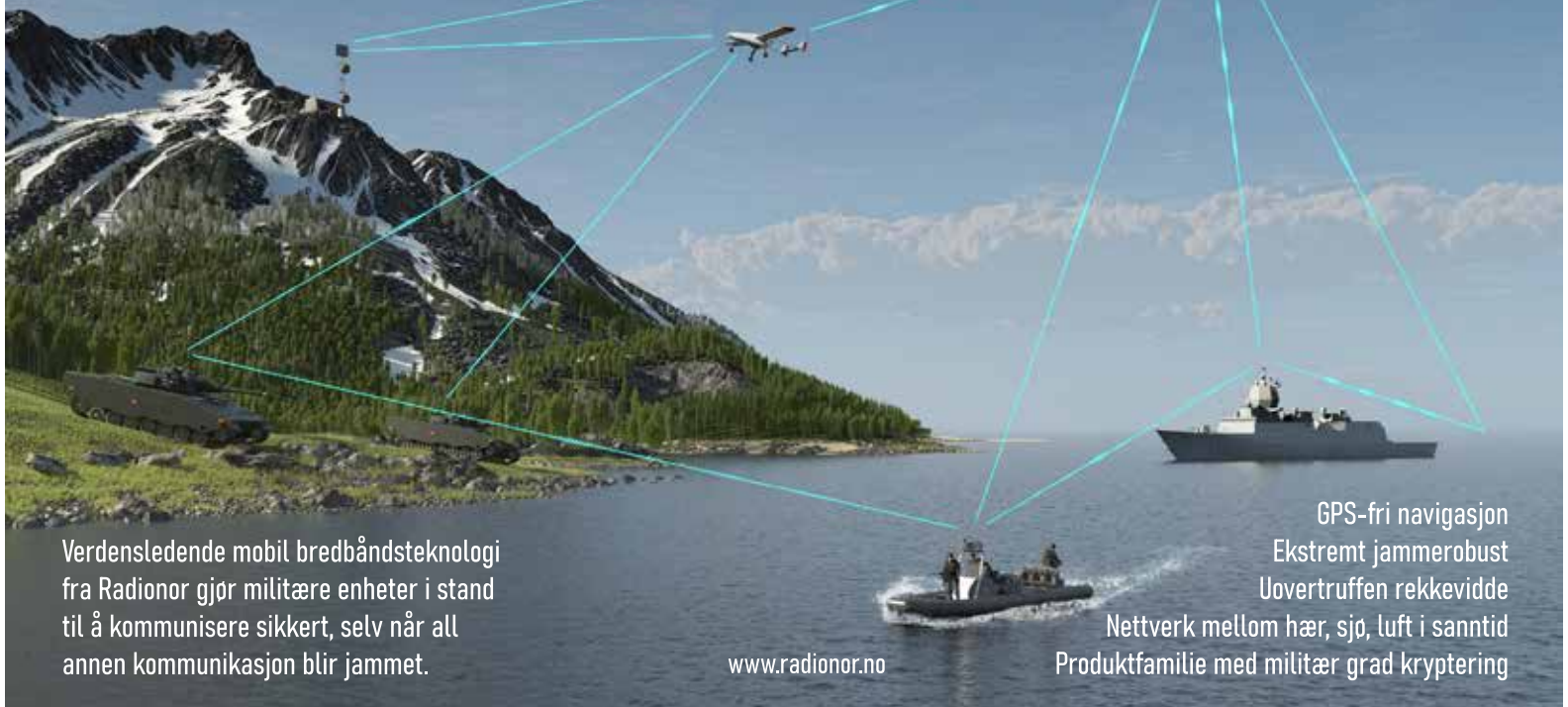
Vi vil kunne kjøpe rett fra industrien når det er best. Norsk industri er verdensledende på flere felt, særlig innen droner og sensorteologi. Samtidig vil vi også kjøpe fra utenlandske leverandører når dette er til størst hjelp.

Vi vil støtte trening og utdanning av ukrainsk personell, både i Norge og i tredjeland. Slik støtte vil bli stadig viktigere i takt med at Ukraina bruker mer og mer vestlig materiell. Det vil også videreføre og øke det forspranget som Ukraina har på Russland når det gjelder å sende godt motiverte og vel forberedte soldater i strid.

Dessverre har vi ingen tro på at Russland, tross alle tap og tilbakeslag, snart vil trekke seg tilbake. Selv om vår støtte er effektiv og har avverget ukrainsk nederlag, må vi være beredt på at denne konflikten vil følge oss lenge, med all sin gru og menneskelige lidelse. Når vi og våre allierte likevel forblir ved Ukrainas side, så er det fordi det er vår beste sjanse for å legge grunnlaget for en internasjonal rettsorden der land fortsetter å håndtere konflikt med dialog heller enn med vold, og der vi på ny kan fortsette å bygge et trygt og fredelig Europa.

Forsvarsminister Bjørn Arild Gram (Sp)

NÅR KOMMUNIKASJON ER KRITISK VIKTIG

Verdensledende mobil bredbåndsteknologi fra Radionor gjør militære enheter i stand til å kommunisere sikkert, selv når all annen kommunikasjon blir jammet.

www.radionor.no

GPS-fri navigasjon
Ekstremt jammerobust
Uovertruffen rekkevidde
Nettverk mellom hær, sjø, luft i sanntid
Produktfamilie med militær grad kryptering

SecuWine AS: SecuWine Messenger med videosamtaler, lydsamtaler og meldinger med ende-til-ende kryptering og GDPR Compliance

SecuWine AS er et norsk programvareselskap etablert tilbake i 2016. Selskapet utvikler og leverer sikker kommunikasjonsprogramvare i Norden og på det globale markedet. Vårt basisprodukt er den generiske appen SecuWine Messenger som gir videosamtaler, lydsamtaler og meldinger med ende-til-ende kryptering og GDPR Compliance på iOS og Android mobiltelefoner og nettbrett. I løsningene er også signaleringen kryptert og man unngår dermed problemer med MiTM Attack. Våre løsninger fungerer globalt med full HD video og topp lyd kvalitet. Selskapet holder til på Forus utenfor Stavanger. For Forsvaret og forsvarsindustrien tilbyr selskapet følgende løsninger:

- **SecuWine Messenger**, med videosamtaler, lydsamtaler og meldinger med ende til ende kryptering. Dette er en generisk løsning som er lansert globalt. Last ned og installer appen ved å gå på linken <https://www.secuwine.com/download/>, man blir da redirectet til Apple App Store dersom man har en iPhone og til Google Play dersom man har en Android mobil telefon. SecuWine Messenger er for privatmarkedet og bedriftsmarkedet og er basert på månedlig abonnement.
 - **SecuWine Enterprise Messenger** sammen med 5G SA (Standalone) basestasjon uten internettaksess, til bruk i felt i Forsvaret. Her er alle tjenester appen bruker installert direkte på en 5G basestasjon. Løsningen vil bli testet på Lab i Oslo i februar / mars måned 2023 sammen med Telia Norge AS.
 - **SecuWine Enterprise Messenger** med backend/servere i private cloud, Dedicated Host eller On Site delivery etter ønske fra kunden.
- Last ned SecuWine Messenger her:** <https://www.secuwine.com/download/>
SecuWine Messenger, Last ned appen fra App Store og Google Play.

Egil Byberg er grunnlegger og CEO / Styreleder i selskapet og er utdannet sivilingeniør ved NTNU innen telekom og industriell økonomi. Egil arbeidet i en årrekke ved Helse Vest IKT som IT sikkerhets rådgiver der han hadde ansvar for utføring av IT risiko-vurderinger av journal og administrative systemer ved helseforetakene i Helse Vest. Etter 2012 har han etablert og drevet egne selskaper.

Egil kan nås på telefon +47 981 07 542 og e-post Egil@secuwine.com

www.secuwine.com

Lærdommer fra Luftkrigsskolen

■ Av Oscar Gaup
Tillitsvalgt i lokalstyret KAFO
Trondheim
Kadett, Kull Magnus, Luftkrigsskolen

KAFO Trondheim har fått nytt lokalstyre, der tre kadetter fra første avdeling ved Luftkrigsskolen har tiltrådt stillinger! I den forbindelse ønsker jeg å fortelle litt om erfaringer jeg har gjort meg som førsteårskadett på Luftkrigsskolen og lærdommer jeg kommer til å ta med meg videre herfra.

Vi i LKSK kull Magnus har siden årsskifte vært gjennom flere aktiviteter og øvelser som del av emnet *Luftmaktens grunnlag*, som gjennomføres i utdanningens andre semester. Skolen velger å sette standarden allerede første utdanningsuke med gjennomføringen av *Øvelse lærings- og luftforsvarsmiljø*. Øvelsen er oppbygget som et seminar, og har til hensikt å skape en felles forståelse blant kadettene i klassen for det som gjelder samhold, læringsmiljø og tillit. Øvelsen er både teori- og casebasert.

Noen uker etter gjennomføres *Øvelse operativ teamutvikling*, som slik navnet tilsier overordnet handler om å bygge tillit og samhold i laget

for å ruste oss til fremtidig oppgaveløsning. Denne øvelsen kan sies å være selve kjernen i Luftkrigsskolens ledelsesutvikling. I løpet av uken blir man kjent med hvert enkelt lagsmedlem sine styrker og svakheter, dette gjennom deling av livshistorie, personlighetstesting, løsning av caser og tilbakemeldingsseanser. Gjennom det hele har man også med seg en veileder som har i oppgave å skape utviklingsprosesser i laget samt bistå i hver enkelt kadett sin personlige lederutvikling. Øvelsen byr for de fleste på sterke inntrykk og et hav av følelser, og blir ikke uten grunn trukket frem som det kadetter husker best fra sin tid ved skolen.

Enda noen uker etter gjennomføres vinterøvelsen, en obligatorisk del av utdanningsløpet. Vinterøvelsen er på mange måter første gangen da lagene skal fungere sammen i krevende forhold. Øvelsen byr på blant annet skimarsj, råk, netter i snøhule, feltslakt, trening i kameratredning og skredsøk samt overlevelse alene i vinterforhold. Vinterøvelse er nytt for noen og gøy for alle, men aller viktigst er det en arena der den enkelte får trent både lederskap og følgerskap.

Som dere ser, legger skolen opp til en tydelig progresjon i læringsaktivitetene. Øvelse lærings- og luftforsvarsmiljø legger forventningsgrunnlaget og skaper tillit i klassen. Øvelse operativ teamutvikling spiller videre på denne tilliten og gjør den til et verktøy som legger til rette for gruppe- og offisersutvikling i lagene. Vinterøvelsen kan på den ene siden sees på som en «test av standpunkt» der laget får et inntrykk av hvorvidt tidligere øvelser har bidratt til mer effektiv oppdragsløsning. På den andre siden kan øvelsen sees på som en fortsettelse av Øvelse opera-

tiv teamutvikling der gruppeutviklingen tas enda et steg videre.

HVILKE LÆRDOMMER TAR JEG MED MEG?

Jeg drar i sommer videre til Sjøkrigsskolen i Bergen der jeg skal gjennomføre mine to siste år ved Forsvarets Høgskole. Deretter skal jeg ut som offiser på en av Forsvarets avdelinger og jobbe med folk fra andre bransjer og forsvarsgrener. Det er flere lærdommer fra tiden på Luftkrigsskolen jeg kommer til å ta med meg ut i disse årene.

Jeg opplever at Luftkrigsskolens ledelsesfilosofi setter spesielt stort

fokus på enkeltmennesket. Som nevnt setter skolen veiledere til å følge hvert enkelt lag gjennom hele semesteret. Det faktum at vi følges av en person som har i oppgave å gjøre den enkelte til en bedre leder, og det på en svært genuin måte, gir et inntrykk av at skolen tar kadettenes utvikling på alvor. Herunder utfordres vi i det å finne frem til egne og andres individuelle kvaliteter og særegenheter, et moment ved lederskap Luftkrigsskolen verdsetter. Luftforsvaret som organisasjon baserer seg på tett samarbeid mellom en rekke bransjer og folk med vidt forskjellig kunnskap, og dersom lederen ikke evner å gjøre seg kjent med den enkeltes kvaliteter vil det kunne resultere i suboptimal oppdragsløsning. Her treffer Luftkrigsskolen godt.

Forelesere, veiledere og ansatte på luftkrigsskolen oppfordrer i det daglige til å dyrke ærlighet, empati, forskjeller og humor. Dette gjøres direkte gjennom undervisning, så vel som indirekte gjennom deres væremåte og utstråling. Med andre

ord legemliggjør personellet på mange måter den klassiske «flate» strukturen man finner på Luftforsvarets avdelinger. Dette står dog ikke til hinder for Forsvarets grunnleggende, og nødvendige, kommandolinje. Snarere tvert imot vil jeg påstå at Luftkrigsskolens ledelsesfilosofi komplimenterer en slik struktur, da den sørger for større forståelse på tvers av grads- og kommandonivåer.

Det er en lang liste med andre ting å trekke frem, men utenom det jeg allerede har nevnt er det kanskje medmenneskeligheten her på skolen jeg kommer til å huske spesielt godt. Luftkrigsskolen er en skole der alle kjenner alle, som gjør det til en helt unik plattform for bygging av relasjoner og nettverk en kan ta med seg videre i både karriere og liv. Om ikke vinterøvelse og operativ teamutvikling er innbringende nok, så burde i det minste dette være grunn nok til å ta turen innom Luftkrigsskolen i løpet av karrieren (mener nå jeg).

DEVOTION

AM. DRAMA/KRIGSFILM

SKUESPILLERE: JONATHAN MAJORS, GLEN POWELL, CHRISTINA JACKSON, THOMAS SADOSKI, DAREN KAGASOFF, JOE JONAS, SPENCER NEVILLE, NICK HARGROVE, BOONE PLATT, SERINDA SWAN
REGI: J.D. DILLARD
MANUS: JAKE CRANE OG JONATHAN A. STEWART
TID: 2 TIMER 19 MIN

Amerikanske helter i Korea

"Devotion" er på mange måter en skikkelig stilig filmet amerikansk heltefilm om modige jagerpiloter. Men den byr også på en sår tematikk som er litt uvant i denne type filmer.

■ Tekst: Nils Gjerstad

Overraskende få filmer har vært laget om Korea-krigen. Bortsett fra den svarte komedien "MASH" (1970), om kirurger, leger og sykepleiere under

konflikten, kommer jeg egentlig ikke på særlig mange andre. Hollywood-filmer fra krigen på Koreahalvøya som varte fra 1950-53. Gitt Nord-Koreas militære aggresjon i vår tid har Korea-krigen så absolutt en

relevans. Sånn sett er det forståelig at Hollywood slås på stortromma og lages episk heldedrama fra denne konflikten.

"Devotion" er faktisk basert på sanne hendelser om jagerpiloter i Korea. Piloten Jesse Brown (Jonathan Majors) skapte historie ved å bli den første afro-amerikaneren som fullførte den harde jagerpilot-utdanningen i marinen. I starten integreres Jesse godt inn i skvadronen, men iblant får han høre nedlatende og rasistiske

kommentarer, han prøver å bite det i seg, men det kan være tøft. Vennskapet til pilot-kollega Tom Hudner (Glen Powell), som motiverer Jesse, står også sentralt i handlingen. Karismaen til Jesse kommer best frem i en scene på Rivieraen, hvor skvadronen har landlov samtidig som Cannes-festivalen blir arrangert. Jesse har en fin dialog med selveste Elizabeth Taylor (Serinda Swan). Hun inviterer han og skvadronen hans på fest i kasinoet. Dette skjer like før

hangarskipet, som skvadronen er tilknyttet, sendes til Korea.

På flere måter er jeg imponert av regissør J.D. Dillard sin regi. Både i bakke og i luft gir han stort rom for drama. Hovedpersonens relasjon til andre piloter er det lagt en del vekt på, og forholdet til kona Daisy er vakert formidlet. Kampscenene med fly er stilige, og tidvis nesten like gode som i "Top Gun: Maverick" (2022). Nå har også en av mennene i teamet vært med på sistnevnte film, og den erfa-

ringen har nok kommet til sin rett her. Luftkamp-koordinator Kevin LaRosa har i tillegg til Top Gun: Maverick også koordinert luftkampscener i bl.a. Iron Man (2008), Ant-Man (2015) og Ad Astra (2019). At det brukes ekte fly er også et stort pluss som øker filmens grad av autensitet og realisme. Vi får se både F4U Corsair, så vel som F8F Bearcat, et Sikorsky HO4S-1 helikopter og en russisk Mig-15.

"Devotion" er den første påkostede Hollywood-filmen som J.D. Dillard regis-

serer. Tidligere har han laget en håndfull mindre kjente filmer, blant annet en del barnefilmer. Men navnet er verd å merke seg, Faren hans var faktisk jagerpilot, og det virker som om han har et talent for å formidle spektakulære kampscener i luften. Det skal ikke forundre meg om det kommer flere påkostede jagerpilot-drama fremover.

AV JOHN BERG, MAJOR (R)
Forsvarsanalytiker

TAIWAN: FRYKTELIGE TAP

Meget anerkjente CSIS (Center for Strategic and International Studies) i Washington D.C. har gjennomført en serie krigsspill omkring en krig om Taiwan, og er kommet ut med at USA og Taiwan med japansk støtte nok kan vinne, men oftest med fryktelige amerikanske tap. Krigen er lagt til 2026, og USA mister hangarskip i samtlige 24 scenarioer, uten at hangarskipene utgjør noen avgjørende forskjell. Studien forutsetter at US Navy har 53 angrepsubåter i regionen, og disse derimot, veier langt tyngre inn. Men også de lider tunge tap.

Utfallet er det meste av veien at US Navy og taiwanske og japanske styrker klarer å ødelegge en kinesisk invasjonsflåte. I noen scenarioer kommer kineserne først i land, men så blir etterfølgende fartøyer med forsterkninger og forsyninger ødelagt.

US Navy mister i hvert eneste scenario minst to, og opptil fire, av sine elleve 100.000-tonns hangarskip (hvorav opptil ti til enhver tid er operative, US Navy har også bare ti operative hangarskip air wings, ut fra det syn at ett fartøy alltid vil ligge til lengre tids overhaling). Det er stort sett kinesiske missiler, kryssere så vel som ballistiske, som ødelegger hangarskipene.

USS Abraham Lincoln.

USAs ubåter, derimot, og de langtrekkende strategiske bombeflyene, slipper brukbart unna og påfører den kinesiske invasjonsflåten oftest avgjørende tap. En hovedårsak til at hangarskip går tapt er rett og slett at kineserne skyter så mange missiler i svære salver at hangarskipgruppens luftvern timer går tomme for luftvermissiler.

I de fleste av scenarioene går to fremskutte hangarskip tapt i løpet av fire døgn, eller de blir så hardt skadet at de må trekkes ut. Samme skjebne lider mellom syv og 20 av støttefartøylene. Hangarskipgruppene må begynne striden så langt unna som Guam for å unngå ren katastrofe, og kunne yte et meningsfullt, men langt fra avgjørende bidrag til stridens utfall. Men forsiktighet vil ha sin pris, ved å gi kineserne spillerom og allikevel lide tap.

I et scenario seiler en hovedstyrke med to hangarskip, 29 støttefartøyer og ti ubåter mot Taiwan tre uker etter første angrep; og feiler: «Under withering fire from Chinese submarines, air-launched cruise missiles and surface ships, the U.S. fleet was largely destroyed without relieving Taiwan.» I dette scenarioet mister USA både de to hangarskipene og to til, hundrevis

Kina bygger stadig flere angrepsubåter.

av fly og tusenvis personell. I andre scenarioer opererer US Navy's angrepsubåter og US Air Force's 150 langtrekkende bombefly utenfor kinesisk rekkevidde og opprettholder en «steady barrage» av torpedoer og kryssermissiler som systematisk ødelegger transportfartøylene med forsterkninger og forsyninger til de kinesiske troppene som har kommet seg i land på Taiwan.

I scenarioene der Taiwan, USA og Japan kommer best ut, spiller hangarskipene ingen spesielt vesentlig rolle. Det er angrepsubåtene og bombeflyene som vinner. Klarer man å få til en vellykket ubåtstrid, vil en krig kunne vinnes raskt. Men selv i de vellykkede scenarioene mister US Navy opptil 25 prosent av ubåtene sine, og tusenvis av personell. Angrepsubåtene vil da operere fire og fire. En slik gruppe vil være i Taiwanstredet når krigen bryter ut, og senke skip etter skip inntil de er tomme for torpedoer og sjømålsmissiler, eller blir senket selv. Et moment her er at scenarioene forutsetter at USA, trolig på grunnlag av etterretning, vil ha de fleste av angrepsubåtene sine deployert i regionen. Det vil da bare være noen få ubåter tilgjengelige til å skygge russiske ubåter i Atlanteren.

De amerikanske angrepsubåtene i regionen vil i et slikt ubåt-dominert scenario senke opptil 64 kinesiske fartøyer, inkludert noen av kinesernes største landgangsfartøyer og andre store fartøyer og kanskje noen av Kinas hangarskip. Men den aller største trusselen mot de kinesiske fartøylene er langtrekkende bombefly med stealthy kryssermissiler.

I de aller beste scenarioene mister kineserne opptil 90 prosent av sine viktigste fartøyer mens US Navy mister kanskje et dusin eller flere ubåter, og 2000 personell. De få kinesiske bataljonene som er i land mister alle forsterkninger og forsyninger, og krigen er vunnet i løpet av to uker. (David Axe, Warships, International Fleet Review, mars 2023)

Så langt CSIS' krigsspill. USA bygger nå Ford-klasser hangarskip til 14 milliarder dollar per fartøy og det bygges jevnt og trutt nye angrepsubåter, men gamle går samtidig ut. Australia vil i 2026 ennå ikke ha atomdrevne angrepsubåter, men det kan ikke utelukkes at en britisk ubåt kan være i regionen. På trappene er det nye langtrekkende bombeflyet Northrop Grumman B-21A Raider, som det foreløpig ser ut til at det kan bli bygget 149 av.

B-21 Raider.

VÅRKAMPANJE

Toyota Yaris Cross AWD Active 71* Nord Edition aut.

- Metallic lakk
- LED hovedlys
- 17" lettmetallfelger
- 8" Multimedia skjerm
- Apple CarPlay
- Parkeringssensorer foran og bak
- Ryggekamera
- Keyless
- Adaptiv cruise
- Vinterhjul u/pigg

Leieperiode 39 mnd/48.750 km
Startkostnad kr 30.000,- inkl. MVA
Pris pr mnd kr 3.950,- inkl. MVA

Ford Mustang Mach-e Long Range AWD aut.

- Metallic lakk
- LED hovedlys
- Keyless
- Oppvarmet ratt
- El. bakluke
- 8 veis elektrisk justering av forsete
- 19" alu . felger
- Blindsonevarsling
- Tonederuter
- 360 graders parkeringskamera
- 15,5 Multimediaskjerm
- Vinterhjul u/pigg
- Serviceavtale for perioden er inkl.
- Fastrente i 3 år

Leieperiode 36 mnd/45.000 km
Startkostnad kr 70.000,- inkl. MVA
Pris pr mnd kr 5.250,- inkl. MVA
Rekkevidde inntil 550 km (WLTP)

Nissan Ariya EVOLVE e 4orce AWD aut.

- Metallic lakk
- LED hovedlys
- Ryggekamera
- BOSE lydanlegg
- Head Up display
- El. bakluke
- Tonederuter
- Oppvarmet frontrute
- Panoramatak
- Blindsonevarsling
- Vinterhjul u/pigg

Leieperiode 30 mnd/37.500 km
Startkostnad kr 40.000,- inkl. MVA
Pris pr mnd kr 5.350,- inkl. MVA
Rekkevidde inntil 460 km (WLTP)

BMW iX1 xDrive30 Fully Charged aut.

- Metallic lakk
- M Sportpakke
- 18" lettmetallfelger
- Comfort Access
- Head Up display
- Solbeskyttende ruter
- Harman Kardon lydanlegg
- Adaptive LED frontlykter
- Sportsseter foran
- Tilhengerfeste
- Vinterhjul u/pigg
- Serviceavtale for perioden er inkludert

Leieperiode 36 mnd/45.000 km
Startkostnad kr 50.000,-
Pris pr mnd kr 7.390,-
Rekkevidde inntil 438 km (WLTP)

Hyundai Ioniq 5 Premium Long Range AWD aut.

- Metallic lakk
- LED hovedlys
- Smart Key
- Tonederuter
- 360 graders parkeringskamera
- BOSE lydanlegg
- Varmepumpe
- Laminerte vinduer foran og bak
- Oppvarmet ratt
- 19" lettmetallfelger
- Vinterhjul u/pigg

Leieperiode 39 mnd/48.750 km
Startkostnad kr 50.000,- inkl. MVA
Pris pr mnd kr 5.790,- inkl. MVA
Rekkevidde inntil 480 km (WLTP)

BMW i4 M50 xDrive Fully Charged aut.

- Metallic lakk
- Innovation pakke
- BMW Laserlight
- Comfort Access
- Tilhengerfeste
- Solbeskyttende ruter
- 19" 859 M lettmetallfelger
- El. setejustering foran
- Sort grill
- Bagasjeromsmatte
- 19" 859 M vinterhjul u/pigg
- Serviceavtale for perioden er inkludert

Leieperiode 36 mnd/45.000 km
Startkostnad kr 50.000,- inkl. MVA
Pris pr mnd kr 7.990,- inkl. MVA
Rekkevidde inntil 510 km (WLTP)

Kampanjevilkår

Til de oppgitte priser kommer følgende i tillegg:

- Flåteforsikring p.t. fra Kr. 6.590,- pr. år fra IF (15.000 km pr år)
- Service i.h.t bilens servicehefte må følges og betales av leietaker
- Trafikksforsikringsavgift tilkommer forsikringen.
- Etableringsgebyr Kr. 3.990,- (opprinnelig kr 4.990,-)
- Andre kjørelengder på forespørsel

Det tas forbehold om kredittvurdering, endringer i avgifter og rente.
(Vi leverer de fleste merker og modeller – finner du ikke bilen du er på utkikk etter, ta kontakt.)

Tilbudet gjelder et begrenset antall biler, eller så langt lageret rekker.

Kontaktpersoner

Petter Ødegård – Selger

Mobil: 40 62 11 19

E-post: petter@ctcbil.no

Tom Brenna – Salgssjef

Mobil: 90 08 61 90

E-post: tom@ctcbil.no

ERFARING BETYR MEST

Når norsk verdier og fri tilgang til havet står på spill, betyr erfaring mest. Når oppdraget er å beskytte, overvåke og kontrollere kystlinjen og havene, betyr erfaring mest. Insitus ubemannede flysystemer har fløyet mer enn 9200 tokter fra 28 klasser krigsskip. De har muliggjort maritim domenebevissthet for 17 mariner, tre kystvakter, tre spesialoperasjonsstyrker og to arktiske nasjoner. Erfaring betyr mest.

